

KYMI-YHTYMÄ

Sisältö:

- 1 Kuusankoski 50 vuotta itsenäisenä kuntana
- 2 Yhteistoimintaa
Rakennustarkastaja Pertti Kangaskolkea: Kuusankosken
asuntotuotanto-ohjelma 1971—1975
- 4 Kauppalangeodeetti Alpo Starast: Asuntotuotantoon
tarkoitettut maa-alueet Kuusankoskella
- 5 Kauppalanjohdaja Eero Salmenoja: Yli 200 uutta vuokra-
asuntoa Kuusankoskelle
- 6 Kauppalanarkkitehti Maija-Liisa Mikkonen:
Kuusankosken urheilukeskus
- 8 Kouvolan Kirjapaino 50-vuotias
- 13 Juankosken kartonkitehdas uudessa kehitysvaiheessaan
- 14 Juankosken kunnallismiehet: Elinvoimaisen teollisuuden
rinnalle kaivataan uusia yrittäjiä
- 16 Hangon tehdas — ilmastointialan tuotantolaitos
- 18 Nuoret yhtiölläiset kertovat ongelmistaan ja
kokemuksistaan
- 22 Tästä puhutaan
- 24 Pallo-Peikot 25-vuotias
Metalliteollisuuden ammattimiehiä valmistui jälleen
Karkkilassa
- 25 Pikkujoulu Heinolassa
- 26 Yhtiö jakoi henkilökunnalleen 25-vuotisansiomerkkejä
- 29 Pitkäaikaisesti palvelleita
Merkipäiviä

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi

Toimitussihteeri: Heli Kyllönen

Toimittaja: Eero Niinikoski

Henkilöuutiset: Ritva Inkinen

Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino

Kansikuva:

Kirjansitoja Eero Kossila Neckar-
ylösottokoneen ääressä Kouvolan
Kirjapainossa, joka tulee maaliskuussa
toimineeksi 50 vuotta.

Foto: Tuomo Pitkänen

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

Kuusankoski 50 vuotta itsenäisenä kuntana

Kuusankoskella vietetään kahta merkkivuotta peräkkäin. Tämän vuoden alussa tuli kuluneeksi 50 vuotta Kuusankosken kunnallisesta itsenäistymisestä ja ensi vuonna yhtiömme täyttää sata vuotta. Itse asiassa onkin kysymys läheisestä yhteenkuuluvuudesta, maamme luontaisen raaka-aineen puun varaan perustuvasta suurteollisuusyrityksestä, jonka yhdeksi tärkeäksi aikaansaannokseksi on katsottava tehtaiden ympärille kehittynyt ja itsenäistynyt yhdyskunta.

Maassamme nimenomaan puunjalostusteollisuuden piirissä on monta Kuusankosken kaltaista esimerkkiä. Niiden joukossa Kuusankoski on kuitenkin eräin olennaisin kohdin asetettava kaikkein tyypillisimmäksi. Suomessa ei ole toista Kuusankosken suuruista teollisuuspaikkakuntaa, joka olisi kasvanut yhden yrityksen ympärille, mutta josta ei ole kuitenkaan tullut ympäristönsä keskustaa kuten esimerkiksi Varkaudesta. Jo lähtökohta oli tavallaan epäkiintollinen, tehtaiden ja tehdaskylien syntyminen kahden suuren maalaispitäjän rajalle. Ensimmäinen edellytys seudun hallinnolliselle itsenäistymiselle oli tehtaiden kasvaminen suurteollisuudeksi. Toiseksi tarvittiin yhtiön johdon taholta järjestelmällistä yhteiskunnallista ja sivistyksellistä toimintaa tehtaalaisten hyväksi. Vain siten kyettiin luomaan vankka perusta itsenäiselle kunnalle, joka kaiken lisäksi muodostui ei ainoastaan kahden maalaispitäjän vaan myös kahden läänin alueista. Siten ei ollut kysymyksessä tavanomainen erkaneminen emäkunnasta vaan paljon monimutkaisempi kunnallinen uudistus.

Tästä Kuusankosken yhdyskunnan erikoislaatuudesta perinteestä ja sen muokkaamasta ajattelutavasta on epäilemättä ainakin suureksi osaksi johtunut se, että kunnallisen itsenäistymisen jälkeenkään monet yhteiskunnalliset tehtävät siirtyivät hyvin verkkaisesti kunnalle. Tämä siirtymävaihe on jatkunut aina tähän saakka ja eräitä jäännöksiä siitä on vieläkin olemassa. Mutta tällaisella pitkällisellä perinteellä ja paikkakunnan 100-vuotisuudella on myös rasiuksensa, kuten vanhan rakennuskannan suhteellisen suuri osuus, asutuksen hajanaisuus ja keskustan syntyminen vasta kauppalaksi tulon mukana.

Näitä Kuusankoskella vallitsevia olosuhteita ei useinkaan oteta riittävästi huomioon, kun puhutaan kauppalamme kehittämisestä. Vertailukohteeksi tulee etsimättä Kouvola, jossa kehitys on viime aikoina ollut voimakasta ja erityisen näyttävää. Kouvolan edellytykset ovat kuitenkin Kuusankoskeen verrattuna erilaiset. Kaupunki on rakennettu keskitetysti pienelle alalle. Katuja, viemäreitä ja vesijohtoja tarvitaan Kuusankoskeen verrattuna huomattavasti vähemmän ja kaiken lisäksi Salpausselän hiekkaja sorapohjainen maaperä on erittäin edullinen. Väestörakenteeltaan Kouvola on 'nuorekas' ja siten sillä ei ole vielä kannettavanaan sellaisia sosiaalisia rasitteita kuin 'vanhalla' Kuusankoskella.

Tilastot kuitenkin osoittavat, että Kuusankoskella uhrataan paljon julkisia varoja kauppalan kehittämiseksi. V. 1969 Kuusankosken kauppa käytti omiin töihinsä — talonrakennus-, liikenneväylä-, urheilu- ja puistoalue-, johto- ja muut uudis- ja peruseräparannustyöt — asukasta kohden 407 mk, kun vastaava summa Kouvolaossa oli 289 mk ja kaupaloista vain Kauniaisissa suurempi. Samana vuonna vesilaitos maksoi Kuusankoskella asukasta kohti 24 mk, viemärlaitos 32 mk ja talonrakennustoiminta 232 mk, kun vastaavat luvut olivat Kouvolaossa 12, 19 ja 174 mk. Varsin suuria summia joudutaan Kuusankoskella siten kätkemään piiloon maan alle, mutta paljon on tehty myös erityisesti asuntorakennustoiminnan alalla ja vilkas rakennuskausi on tulossa, mikäli anomukset asuntolainojen saamiseksi onnistuvat.

Juhlavuotenaan Kuusankoski elää voimakasta kehityskautta ja huomattavia edistysaskeleita asukkaiden palvelutason kohottamiseksi on lähitulevaisuudessa odotettavissa.

Yhteistoimintaa

Yhtiön pääkonttorissa pidettiin 3 p:nä helmikuuta Kuusankosken kauppalan ja yhtiön edustajien kesken neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltiin kumpaan osapuolelta koskevia tärkeitä paikallisia kysymyksiä. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi isännöitsijä Allan Aalto ja sihteerinä PR-sihteerinä Bjarne Nygård.

Keskeisinä aiheina olivat lähiajan asuntotuotantosuunnitelmat ja asemakaavoitus. Kauppalan taholta asiaa selvittelivät rakennustarkastaja Pertti Kangaskolkka, kauppalangeodeetti Alpo Starast, kauppalanarkkitehti Maija-Liisa Mikkonen ja kauppalanjohtaja Eero Salmenoja ja yhtiön asuntotarpeesta puhui apulaisisännöitsijä Yngve Sundman.

Kuljetusosaston päällikkö Antero Ahola selvitteli Kuusankosken tiestöä puutavarakuljetusten näkökulmasta ja Pohjois-Kymenlaakson tiiverkoston kehittämissuunnitelmista kertoi Insinööritoimisto Viatekin liikennesuunnittelija Olav Smeds. Ympäristönsuojelukysymyksiä käsittelevät kauppalainsinööri Jaakko Penttilä ja isännöitsijä Erkki Laasonen, palokunta-asioita isännöitsijä Allan Aalto, kauppalan ammattikouluhanketta kauppalanjohtaja Salmenoja ja kauppalan urheilukeskusta sekä urheilutalosuunnitelmaa arkkitehti Mikkonen.

Yhtiön Kuusankoskella toimivien päätuotannonalojen tulevaisuuden näkymistä kertoi ekonomi Heikki Kellokoski ja yhtiön 100-vuotisjuhluvuoden ohjelmasta maisteri Veikko Talvi. PR-sihteerinä Nygård selosti yhtiön ulkomaisia yrityksiä valaisten esitystään väridioin. Neuvottelupäivä päättyi yhtiön Koskelassa tarjoamiin päivällisiin, jonka aikana puhui kauppalanvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Heikki Hykkäälä.

Neuvottelutilaisuuden osanottajia: yläkuvassa vas:ltä kauppalanvaltuuston puheenjohtaja Heikki Hykkäälä, kauppalanjohtaja Eero Salmenoja, rakennuspäällikkö Sven-Ake Lemström, suunnittelujohtaja P.-G. Michelsson ja kauppalainsinööri Jaakko Penttilä, alakuvassa vas:ltä kauppalankamreeri Aimo Aartelo, kauppalan-sihteerinä Jorma Lehtonen, rakennustarkastaja Pertti Kangaskolkka, kauppalan-arkkitehti Maija-Liisa Mikkonen, rakennusmestari Erkki Forsell ja kauppalan-geodeetti Alpo Starast.

Rakennustarkastaja Pertti Kangaskolkka:

Kuusankosken asuntotuotanto-ohjelma 1971 - 1975

Asuntotuotantolaki velvoittaa nykyisin kaikki kaupungit ja kauppalat sekä yli 10 000 asukkaan maalaiskunnat tekemään asuntotuotanto-ohjelman. Kuusankoskella asuntotuotanto-ohjelma vuosiksi 1971—1975 valmistui viime vuoden lopulla.

Asuntotuotanto-ohjelman perusteiden selvittämiseksi suoritettiin asuntotohallituksen ehdotuksesta ja avulla rakennus- ja asuntolaskenta 1. 1. 1969. Tämän laskennan pohjalla perustettiin Kuusankoskelle asunto- ja rakennusrekisteri, josta tietokonekäsittelyn avulla on saatu esille arvokkaita tietoja Kuusankosken asuntokannasta.

Kuusankoskella paljon vanhoja rakennuksia

Tämän 1. 1. 1969 valmistuneen selvityksen mukaan Kuusankosken asuntokannasta suuri osa on vanhaa. Ennen vuotta 1940 valmistuneita asuntoja oli 3 270 eli 45,5 % koko asuntokannasta. Erityisen suuri oli pienten asuntojen osuus. Ennen vuotta 1940 valmistuneista oli asuntotyypeittäin tarkasteltuina 1—2 huoneen asuntoja 55,5 %, 3—4 huoneen 38,0 % ja 5 huoneen tai suurempia 6,5 %. Mainittakoon vielä, että viime vuosisadan puolella rakennettuja asuntoja oli lähes 650

ja puoli vuosisataa tai sitä vanhempia lähes 1 800. Varustetaso näissä vanhoissa asunnoissa oli perin vaatimaton. Vesijohto oli 15,4, WC 13,2, keskuslämmitys 4,2 ja lämmin vesi 5,1 %:ssa näiden rakennusten lukumäärästä laskettuna.

Näiden tietojen perusteella on pääteltävissä, että vanhojen asuntojen peruskorjauksia, pienasuntojen yhdistämistä ja korjauskelvottomien asuntojen purkamista tulee lähivuosina tapahtumaan entistä enemmän. Poistuman arviointi on vaikeata, mutta se olisi kyettävä ennustamaan mahdollisimman tarkoin, koska se

Kuusankosken kauppalan rakennustarkastaja, rakennusmestari Pertti Kangaskolkka

on yksi tärkeä tekijä asuntotuotantotarvetta määrättäessä. Vuoden 1960 lopussa suoritettun väestönlaskennan ja v:n 1968 rakennuslaskennan antamien tietojen perusteella on päädytty siihen, että mainittuna ajanjaksona vuotuinen poistuma oli keskimäärin 108 asuntoa.

Asukasmäärä kasvaa hitaasti

Tärkeä tekijä asuntotuotanto-ohjelmaa laadittaessa on tietenkin väes-

töennuste. Kuusankosken kohdalla ei ole kuitenkaan odotettavissa odotamattomia heilahteluja. Kuusankosken väkiluvun kasvu 1950-luvulla oli keskimäärin 316 henkilöä vuotta kohti, mutta 1960-luvulla enää vain 137 henkilöä vuodessa. Supistumiseen vaikutti hieman 1966 tapahtunut alueliitos, jonka johdosta 107 henkilöä siirtyi Kouvolaan.

Kuusankoskella henkikirjoitetun väestön määrä 1. 1. 1970 oli 22 845. Todellinen asukasmäärä oli jonkin verran pienempi kuin henkikirjoitettu väestö, eri vuosina suoritettujen tarkistusten mukaan noin 150 henkilöä pienempi. Ennustejankohdan vuoden 1975 loppuun mennessä otaksutaan Kuusankosken asuntoväestön määrän olevan 23 600. Se ylittää 300 asukkaalla asuntohallituksen ennusteen, mutta alittaa Kymenlaakson Seutukaavaliiton tekemän arvion.

Kuusankosken asuntotuotanto-ohjelman ennusteen mukaan väestönkasvu olisi vuosittain noin 150 henkilöä. Tätä arviota tukevat Kuusankosken suurimmilta työnantajilta saadut tiedot, joiden mukaan työpaikkojen määrä tulee v:een 1976 mennessä melkoisesti nousemaan. Osa työpaikoista tulee täytetyksi omalta paikkakunnalta, mutta tietenkin erikoisammatteihin ja yleensä koulutusta vaativiin tehtäviin joudutaan hankkimaan henkilökuntaa myös ulkopaiikkakunnilta. Käytettävissä olevien tietojen mukaan suurin osa suurteollisuuden sekä sairaala- ja laitoshoidon aloilla syntyvistä uusista työpaikoista on nimenomaan erikoiskoulutusta vaativia tehtäviä.

Kymin Osakeyhtiön tekemän arvion mukaan tulee yhtiön henkilökunta Kuusankoskella lisääntymään mainittuna 5-vuotiskautena noin 250 henkilöllä. Kuusaan Keskuslaitokseen otaksutaan tulevan noin 150 ja Kuusankosken Aluesairaalaan noin 50 uutta työpaikkaa. Paikkakunnalla hyvään alkuun päässeen vaatetustehollisuuden oletetaan lisäävän työnteki-

jöittänsä määrää tulevana 5-vuotiskautena nykyisestä lähes 300:sta kaksinkertaiseksi. Liike-elämän vilkastuminen sekä palvelulinkeinojen monipuolistuminen lisäävät omalta osaltaan työpaikkojen määrää Kuusankoskella.

Kokonaistavoite: Kuusankoskella 8500 asuntoa v. 1975

Vuosien 1971—1975 asuntotuotanto-ohjelman laatimisessa on noudatettu edellä mainittuja arvioita. Väestön arvioidaan siten kasvavan vuosittain 150:llä ja olevan mainitun ajanjakson päättyessä 23 600 henkilöä. Samalla asuntokuntien keskikoko tulee entistäänkin pienemmäksi ja se on arvioitu 2,84:ksi. Poistuman oletetaan jatkuvan samansuuruisena kuin 1960-luvulla eli 108:na vuosittain. Poistuma tulee pääosiltaan kohdistumaan pienasuntoihin, joten niiden osuus koko asuntokannasta on ilmeisesti lähivuosina edelleen laskemassa. Suurien asuntojen kohdalla ei poistumaa juuri tapahdu, vaan uustuotannon lisäksi lisääntymään tähän ryhmään tulee myös pieniä asuntoja yhdistettäessä ja laajennettaessa. Huoneistotyyppien prosentuaaliseksi jakautumaksi vuoden 1975 lopussa on otettu 35 % pienasuntoja, 50 % keskikokoisia asuntoja (2 h ja 3—4 h ja k) ja 15 % suuria asuntoja.

Viime vuoden asuntolaskennassa Kuusankoskella oli 7 513 asuntoa. Sunnittelman mukaan tämän määrän tulisi lisääntyä tuhannella vuoden 1975 loppuun mennessä eli keskimäärin 200:lla asunnolla vuodessa. Alkaneena vuonna valmistunee n. 240 asuntoa, mutta samalla on muistettava, että uustuotannon pitää korvata myös poistuneet asunnot. Viime vuonna valmistui Kuusankoskella ainoastaan 140 asuntoa, joten lähtökohta on epäedullinen. Sunnittelun tuotanto on kerrostalovaltaista ja erityisesti pyritään rakentamaan vuokra-asuntoja.

Asuntotuotantoon tarkoitettut maa-alueet Kuusankoskella

Asuntotuotantoon tarkoitettuja maa-alueita kosketeltaessa on aluksi syytä todeta Kuusankosken kauppalaan erikoislaatuinen taajamarakenne, joka perustuu toisaalta liki 100 vuotta sitten syntyneen teollisuuden vaikutuksesta muodostuneeseen asutukseen ja toisaalta 1940—50-luvuilla laadittuihin rakennuskaavoihin. Syntytapa on ollut näin muodoin suuressa määrin luonnonvarainen ja kun-

jajohtojen rakentamista, on todettava, että vesi- ja viemärijohtoja tarvitaan lisää lähes saman verran kuin niitä on tähän mennessä rakennettu.

Maa- ja tonttipolitiikan hoitaminen on maankäytön, kaavoituksen ja asuntotuotannon kannalta erittäin keskeinen kysymys. Viimeksi laaditussa asuntotuotanto-ohjelmassa on asuntotuotantoon tarkoitettut maa-alueet pyritty valitsemaan siten, et-

nimenomaan rakennuskaavoitusta tehtäessä ei ole käytetty mitään mitoitusperusteita, tuloksena on ollut verrattain hajanainen ja epäyhtenäinen asutus. Tässä yhteydessä on tarpeen mainita, että rakennuskaava-alueille olisi voitu sijoittaa noin 100 000 asukasta eli nykyinen asukasmäärämme nelinkertaisena.

Taajama-alueen laajuudeksi on muodostunut noin 25—30 km² ja tästä on ollut seurauksena, että tällä hetkellä kauppalaan hoidossa on katuverkostoa yli 200 km ja vesi- ja viemäriverkoston määrä ylittää 100 km. Kun yleisiä vesi- ja viemärijohtoja voi nyt käyttää hyväkseen 55—60 % väestöstämme ja kun johtojärjestelmä edellyttää varsin paljon kokoo-

tä ne olisivat kaavoituksellisesti ja kunnallisteknillisesti mahdollisimman valmiita eivätkä aiheuttaisi siten käyttöön otettaessa tarpeettomia kustannuksia. Esimerkkeinä näin valituista alueista mainittakoon Rekola, Kunnanpelto, Pohjois-Mattila, Sipilänpelto, Puistomaa, Miilumäki, Öljymäki, Ojakorpi, Keskusta ja Mörkölinja. Nämä alueet on tarkoitettu käytettäväksi asuntotuotanto-ohjelman ensimmäistä vaihetta eli vuosien 1971—75 tuotantoa toteutettaessa. Tämän lisäksi asuntotuotanto-ohjelmassa on varauduttu ns. toisen ryhmän alueisiin, joiden käyttö tulee esille vasta 6—30 vuoden kuluttua.

Asuntotuotantoon tarkoitettut maa-alueet ovat melko huomattavassa

määrin Kymin Osakeyhtiön ja kauppalaan omistuksessa. Yhtiöhän on kauppalassamme erittäin suuri maanomistaja ja vaikka kauppalallakin on maa-alueita tyydyttävästi eli noin 700—800 ha, muodostavat ne vain yhden kymmenesosan yhtiön paikallisesta maaomaisuudesta.

Maan hintapolitiikan hoidon kannalta on erityisellä ilolla todettava, että Kymin Osakeyhtiö on jakanut tehokkaasti henkilökunnalleen erityisehdoilla omakotitontteja sekä luovuttanut liike- ja asuntokerrostalotontteja kohtuullisin ehdoin yleiseen rakennustoimintaan. Kauppalaan osuutena tontin hintojen vakautena pysymisessä on mainittava, että meillä on ollut lähes 10 vuoden ajan ja edelleenkin omakotitontteja tarjolla ja kerrostalorakennustoimintaa varten on myös tontit löydetty sitä mukaa kuin niitä on tarvittu, vaikka joskus vaikeuksia on ollutkin. Asuntohallitus on kiinnittänyt erityistä huomiota tonttikustannuksiin niissä rakennushankkeissa, joita se on rahoittanut, ja sen nykyisten normien mukaan hintataso ei saa ylittää 40 mk/asuntoneliometri- ja 35 mk/kerrosalaneliometrihintoja.

Puhuttaessa tontin hinnoista ei voida jättää huomiotta niitä kustannuksia, jotka yhteiskunnalle aiheutuvat tonttien kunnallisteknillisestä varustamisesta ja maapohjan paalutamisesta niissä tapauksissa, joissa se on tarpeen. Ne lisäävät rakentamista asumiskustannuksia ja kauppalalla on vain vähäiseltä osalta mahdollisuudet periä niitä tontinomistajilta takaisin rakennuslaissa säädetyn viemäriin rakentamiskorvauksen muodossa. Hintakysymyksiä käsiteltäessä on kauppalaan kannalta syytä esittää toivomus, että yhteinen pohja näitä kysymyksiä ratkaistaessa löytyisi yhtä hyvin kuin tähänkin saakka, sillä näissä kysymyksissä Kymin Osakeyhtiöllä ja kauppalalla on käsityksemme mukaan yhteinen intressi vaalittavana.

Kauppalanjohtaja Eero Salmenoja:

Yli 200 uutta vuokra-asuntoa Kuusankoskelle

Kuusankosken kauppalan ensimmäinen vuokrakerrostalo valmistui v. 1962. Nyt niitä on yhdeksän, joten rakentamisvauhti on ollut yksi talo vuotta kohti. Parhaillaan on Rekolaassa Kuovinmäellä rakenteilla kymmenes vuokratalo ja sen valmistuttua nousee kauppalan vuokrakerrostaloissa olevien asuntojen määrä 240:een. Lisäksi kauppalalla on osakkaana kolmessa vuokrataloyhtiössä, joissa kauppalalla on yhteensä 90 huoneistoa. Eri asunto-osakeyhtiöissä kauppalalla on 24 osakehuoneistoa. Kauppala omistaa myös lukuisia vanhoja asuinrakennuksia, jotka se on ostanut lähinnä asemakaavallisista syistä. Eläkeläisten asuntopulaa kauppalalla on lieventänyt rakentamalla Rekolaan 22 rivitaloasuntoa.

Tuskinpa maassamme on montakaan kuntaa, jotka suhteessa asukaslukuun olisivat rakentaneet vuokra-asuntoja siinä määrin kuin Kuusankoski. Siitä huolimatta vuokra-asuntoja ei ole saatu läheskään riittävästi ja nimenomaan tällä hetkellä Kuusankoskella vallitsee vaikea asuntopula. Liioittelematta voidaan sanoa, että se häiritsee suuresti paikkakunnan kasvua ja kehitystä. Tilannetta ei ole kuitenkaan jääty neuvottomina seuraamaan, vaan monella taholla on

tehty huomattavia rakennussuunnitelmia. Niiden toteutuminen riippuu kuitenkin ratkaisevasti siitä, onnistutaanko hankkeet rahoittamaan ja ennen kaikkea asuntohallituksen suhtautumisesta Kuusankoskelle tänä vuonna myönnettäviin asuntolainoihin.

Kuusankosken kauppalan suunnitelmissa on kahden vuokrakerrostalon rakentaminen Rekolaan parhaillaan tekeillä olevan kerrostalon viereen. Mikäli asuntolaina saadaan, rakentaminen aloitetaan ensi syksynä. Rakennusten tilavuus on lähes 15 000 m³ ja huoneistojen määrä 54.

Uusi rakennuttaja Kuusankoskella, Valtakunnallinen Vuokratalo-osuuskunta (VVO), jolla on Valtakadun varrella rakenteilla vuokratalo, aikoo rakentaa sen viereen Kuntalantien puolelle toisen 18 huoneistoa käsittävän vuokratalon ja toisen suuren, 54 huoneistoa käsittävän vuokratalon Tähteentien ja Puistokadun kulmaukseen.

Tästä Tähteentien ja Puistokadun välisestä alueesta on muodostumassa nopeaa vauhtia kerrostaloalue. Parhaillaan on Puistokadun varrella rakenteilla Kiinteistö Oy Puistopolun 24 asuntoa käsittävä vuokratalo, jossa Kymin Osakeyhtiö on pääosak-

kaana. Aivan sen välittömään läheisyyteen Rakennusliike T. Potinkara rakentaa kaksi vuokrakerrostaloa, joihin tulee yhteensä 54 huoneistoa. Tämän rakennushankkeen rahoituksesta huolehtii suurten rakennusliikkeiden muodostama Vuokra-asuntojen Tuotanto ja Rahoitus Oy — lyhennettynä Vatro — jossa Rakennusliike T. Potinkara Oy on osakkaana.

Sotaveteraanien muodostama Asunto-osuuskunta Tähteenpuisto on niin ikään anonut asuntolainaa. Suunnitelmassa on 30-asuntoisen osuuskuntatalon rakentaminen Hevoslammentien varteen.

Jos edellä mainitut kerrostalo-suunnitelmat toteutuvat — perusedellytyksenä on asuntolainojen saaminen asuntohallitukselta — lisääntyy nykyaikaisten vuokra-asuntojen määrä Kuusankoskella lähiaikoina 220:lla. Luvussa on mukana myös osuuskuntatalo. Näiden rakennusten hankinta-arvo on n. 9 miljoonaa markkaa, josta asuntolainoilla on tarkoitus rahoittaa 55—60 prosenttia.

Osakekerrostaloja on suunnitteilla kolme. Haka on perustanut Asunto-osakeyhtiö Penningin ja rakentaa 30

Jatkoa takakannen sisäisivulla

Kuusankosken kauppala järjesti v. 1962 Kettumäen—Naukion kansanpuisto- ja urheilualuetta koskevan yleisen aatekilpailun. Koska ohjelmaan sisältyi myös talviurheilukeskus, kuuluivat kilpailualueeseen myös Hirvimäen itä- ja pohjoisrinteet.

Kilpailussa sai ensimmäisen palkinnon nimimerkki "Täyskäsi", jon-

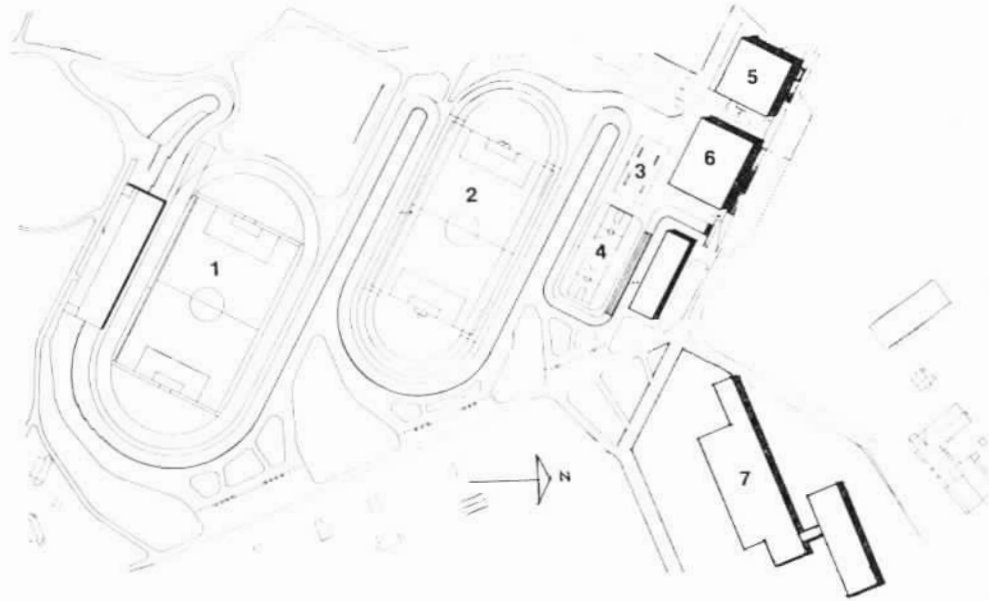
ka tekijöinä olivat arkkitehdit Olli Lehtovuori ja Heikki Tegelman avustajineen. Ohjelman mukaan Kettumäelle sijoitetaan kotiseututalon lisäksi ulkomuseo, juhla- ja kesäteatteri sekä ravintola- ja näyttelyhallirakennus. Naukionlaaksoon sijoittuvat urheilukentät ja -laitokset ja Hirvivuorelle talviurheilukeskus.

Naukion urheilukeskuksesta on tähän mennessä toteutettu seuraavat kohteet: 1. yleisurheilukenttä, 2. pallokenttä, 3. tenniskenttä, 4. jääkiekkokaukalo ja koripallokentät sekä 5. uimahalli. Viimeksi mainitun alapuolella (6) tuleva urheilutalo. Koulutalon rakentaminen peruskoulun yläastetta varten (7) aloitetaan v. 1972. Ammattikoulu sijoitetaan peruskoulun yläasteen koulutalon läheisyyteen pohjoissuuntaan osoittavan nuolen kohdalle.

*Kauppalanarkkitehti
Maija-Liisa Mikkonen:*

Kuusankosken urheilukeskus

- uimahallin viereen urheilutalo
- urheilukeskuksen läheisyyteen koulukeskus

Arkkitehti Maija-Liisa Mikkonen näyttää Kuusankosken kartalta urheilukeskuksen keskeistä sijaintipaikkaa

Suunnitelman toteuttaminen aloitettiin Naukion urheilualueesta, jota varten kilpailun voittaneilta arkkitehteiltä tilattiin käyttösuunnitelma sekä uimahallin piirustukset. Molemmat urheilukentät sekä jääkiekkokaukalo ja tenniskenttä ovat nyt valmiina, samoin uimahalli. Urheilualan maisemallinen hoito on vielä keskeneräinen. Lukuun ottamatta polkujen kunnostamista ei Kettumäen alueen suunnitelmaa ole vielä toteutettu eikä myöskään Hirvimäen talviurheilukeskusta.

Tämän hetken suunnitelmissa on ensi sijalla urheilutalon rakentaminen uimahallin viereen. Urheilutalo liittyy kiinteästi kansalaiskouluun (peruskoulun yläasteen) rakentamissuunnitelmiin. Kansalaiskoululle oli aikaisemmin varattu tontti Tähteen koulun eteläpuolelta, mutta kokouk-

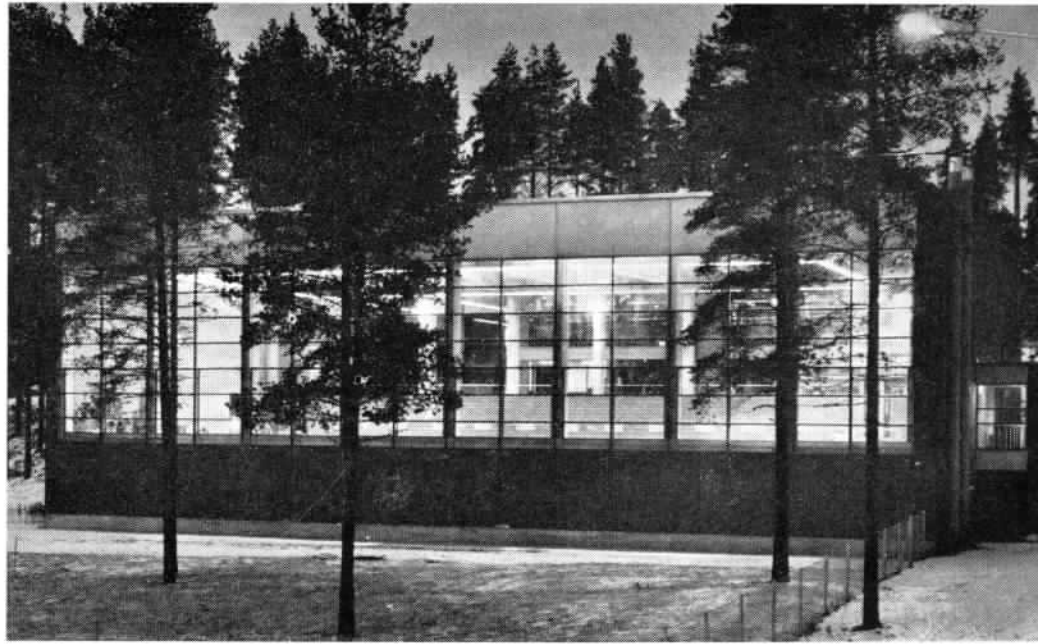
sessaan 13. 4. 1970 kauppalanvaltuusto päätti, että koulu rakennetaan Naukioon kauppalan omistamalle alueelle, jolloin koulun rakentamisen yhteydessä pyritään toteuttamaan myös urheilutalohanke koulun voimistelu- ja urheilutarkoituksia varten. Urheilutalo pyritään mitoittamaan siten, että siitä voidaan varata tilat paitsi kansalaiskoulun myös alueelle suunnitteilla olevan ammattikoulun liikuntaopetukselle. Lisäksi urheilutalo tulee luonnollisesti olemaan myös yleisessä käytössä.

Kauppalan arkkitehtiosastolla on arkkitehti Timo Sahanen laatinut urheilutalon alustavat suunnitelmat. Suunnitelman mukaan urheilutalo sijoitetaan uimahallin viereen sen itäpuolelle ja sen ratkaisu ja rakennusmassa ovat periaatteessa uimahallin kaltaiset. Ylärinteen puoleisessa osas-

sa on kolme kerrosta, joista ylimmäiseen sijoittuu oppilasasuntola-retkeilymaja, keskimmäiseen sisääntulokerros kerho- ja kahvilatiloineen ja alimpaan kerrokseen pukuhuoneetilat. Rakennuksen kenttien puoleiseen osaan sijoittuu varsinainen korkea palloiluhalli, jonka pinta-ala tulee olemaan n. 850 m². Halli on rullaseinillä jaettavissa kolmeen itsenäisesti toimivaan osaan, joiden mitat ovat n. 14 m x 20 m. Palloiluhallin alapuolella olevaan kerrokseen on varattu tilat 8-rataista keilahallia sekä judo-, paini- ja painonnostopaikkoja varten.

Alustavan suunnitelman mukaan tulisi urheilutalon tilavuus olemaan n. 16 000 m³, kerrosala n. 3000 m² ja kustannusarvio n. 3—3,5 mmk. Rakennustyöt tullaan aloittamaan viimeistään v. 1972 kuluessa, jolloin myös peruskoulun yläasteen rakentaminen aloitetaan. On kuitenkin mahdollista, että urheilutalon rakentamiseen päästään jo kuluvan vuoden puolella.

Kauppalan arkkitehtiosastolla on

myös laadittu suunnitelmat uimahallin ulkoaltaita varten. Tarkoituksena on ensimmäisessä vaiheessa — jo tulevana keväänä — rakentaa n. 100 m²:n suuruinen lastenallas. Myöhempiin aikoihin jää 50 m:n ulkoaltaan ja hyppytorvien toteuttaminen.

Koska Kuusankosken hyppyrimäet

alkavat jo vanhuuttaan lahota ja koska Pohjois-Kymenlaaksossa tarvitaan n. 45 m—50 m:n mäkeä Kouvolan mäen lisäksi, on Kouvolan ja Kuusankosken urheiluväki yhdessä ryhtynyt miettimään mahdollisuuksia uuden mäen sijoittamiseksi Kuusankoskelle. Parhailtaan tutkitaan Hirvimäen pohjoisrinteitä, jonne mäki ilmeisesti voidaan sijoittaa. Lisäksi on Hirvimäkeen mahdollisuus raivata ja rakentaa tilat laskettelurinnettä ja hiihtohissia varten. Myös hiihtokeskuksen tarvitsemat rakennukset on suunnitelmissa otettava huomioon.

Kuusankosken kauppa on tähän mennessä sijoittanut urheilupuistonsa jo n. 4,5 mmk, josta uimahallin osuus on n. 2,6 mmk. Uimahallin ja kenttien saavuttama suosio osoittaa kuitenkin, etteivät sijoitukset ole menneet hukkaan. Vapaa-ajan lisääntyminen sekä opetus- ja urheilutoiminnan keskittäminen alueelle tulevat epäilemättä vielä tulevaisuudessa lisäämään ja monipuolistamaan alueen käyttöä.

Yläkuvassa Kuusankosken uimahalli iltavalaistuksessa
Uimahalli on saavuttanut kaikenikäisten suosion

Maaliskuussa tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Kouvolan Kirjapaino Osakeyhtiö aloitti toimintansa. Sen perustamisen teki mahdolliseksi 4. 1. 1919 voimaan astunut painovapauslaki, joka salli kirjapainojen perustamisen myös maaseudulle.

Osakeyhtiö perustettiin 1920. Kymmin Osakeyhtiö merkitsi yli puolet

Ylifaktori Vilho Rantala toimii Kouvolan Kirjapainon päälikkönä

yhtiön osakkeista, muiden osakkeiden joutuessa yksityisille henkilöille. Kirjapainossa oli tarkoitus painaa pääasiallisesti Kymiyhtiön käyttöön erilaisia painotuotteita, jotka oli aikaisemmin pitänyt painaa Kotkassa tai Helsingissä. Niin ikään Kouvossa v. 1909 perustettu ja siihen saakka muualla painettu sanomalehti Kouvolan Sanomat päätettiin painaa uudessa kirjapainossa. Lehti painettiin Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa vuoteen 1951 saakka, jolloin lehti sai oman kirjapainon.

Kirjapaino valmistui maaliskuussa 1921 ja sen nimeksi vahvistettiin Kouvolan Kirja- ja Kivipaino Osakeyhtiö. Sen ensimmäinen painotuote oli 19. 3. ilmestynyt Kouvolan Sanomat.

Kirjapaino oli perustettu ja rakennettu taloudellisesti epäedullisena ajankohtana, jolloin rakennusaineiden hinnat kohosivat jatkuvasti ja uusien painokoneiden saanti Saksasta tuotti vaikeuksia. Kirjapainon rakennuskustannusarvio ylitettiin huomattavasti ja hankitut koneet olivat melkein yksinomaan käytettyjä, vanhanaikaisia ja epätaloudellisia. Niinpä liike tuottikin tappiota koko ajan.

Vuoden 1927 aikana Kymiyhtiön saatavat kirjapainoyhtiöltä olivat kohonneet niin suuriksi, että yhtiö katsoi parhaaksi lunastaa itselleen kaikki kirjapainoyhtiön osakkeet. Yritys muodostettiin sen jälkeen uudelleen, vaikka osakeyhtiömuoto säilyikin. Melkein kaikki vanhat koneet poistettiin 1930 ja tilalle hankittiin uusia. Niin ikään perustettiin kirjansitomo ja paperikauppa kirjapainon yhteyteen. Paperikauppa lopetti toimintansa tämän vuoden helmikuussa. Kirjapainossa alettiin painaa myös Kymmin Osakeyhtiön henkilökunnan julkaisua Kymi-Yhtymää, jonka ensimmäinen numero ilmestyi huhtikuussa 1936.

Yhtiön kirjapainossa on painettu lukuisia teoksia, Kymiyhtiön vaiheita käsittelevät historiat, useita paikallishistorioita, kymenlaaksolaisia sarjajulkaisuja ja myös kuvateoksia. Aikakauslehden tapaisista julkaisuista mainittakoon erityisesti Rautatie-liikenne sekä pioneerien Hakku.

Kirjapaino toimi osakeyhtiönä

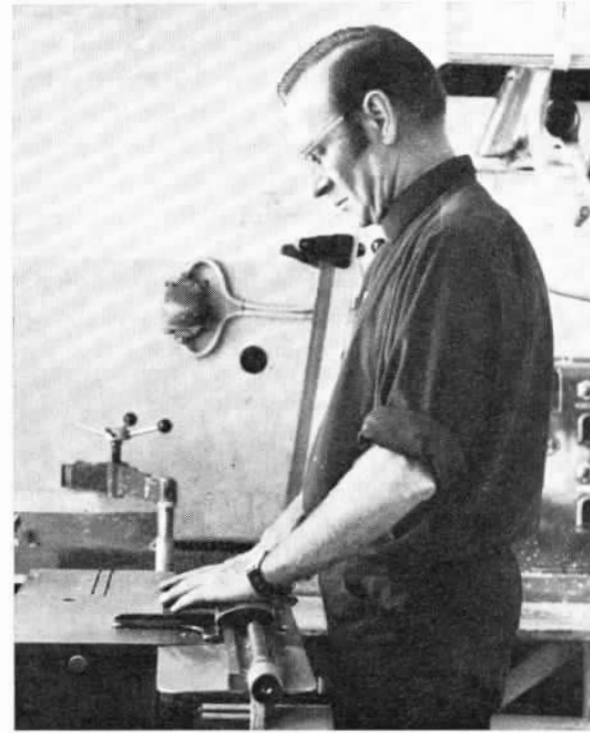
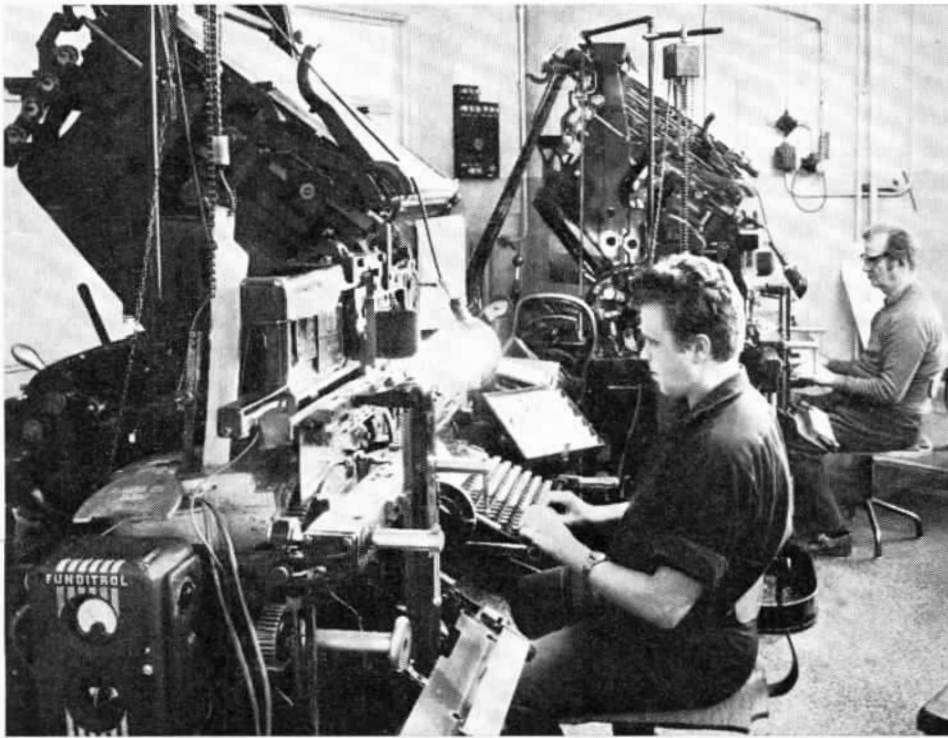

Kouvolan Kirjapaino 50-vuotias

Faktori Pauli Larimo hoitaa kirjapainon tuotteiden jälkihinnointelua sekä tarveaineiden hankintaa (kuva yllä). Faktori Urpo Kovasen tehtäviin kuuluu painotöiden esivalmistelu.

vuoteen 1941, jolloin se sulautui Kymmin Osakeyhtiöön ja toimii nykyisin yhtiön jalostusteollisuuden alaisuudessa. Kirjapainoa johti Edwin Lindfors 1923—1956, Valter Hiltunen 1956—1963, Juhani Kuusela 1963—1968 ja Paavo Äärönen 1968—1969. Nykyisin kirjapainon päälikkönä on ylifaktori Vilho Rantala.

— Kun nykyinen Kouvolan Kirjapainon omistuksessa oleva kiinteistö valmistui viisi vuosikymmentä sitten, oli se epäilemättä huomiota herättävä tapaus: saatiinhan paikkakunnalle ensimmäinen kirjapaino ja samalla ensimmäinen kerrostalo, johon asennettiin keskuslämmitys ja vesijohto. Koska rakennus oli jo alunperin suunniteltu kirjapainoksi, voitiin sen tiloissa suorittaa varsin vaativia ja suuriakin painotöitä, mitä

osoittaa jo sekin, että paikkakunnan sanomalehti muutettiin kolme kertaa viikossa ilmestyväksi ja alettiin painaa tässä painossa. Vuotta myöhemmin ryhdyttiin painamaan jo ensimmäistä aikakauslehteä, pioneerien julkaisemaa Hakkua, jota painetaan yhä edelleenkin täällä, kertoi ylifaktori *Vilho Rantala*.

— Alkuvuosina kirjapaino tuotti kuitenkin tappiota, koska konekanta oli puutteellinen ja heikkokuntoinen.

Kirjapainossa on kaksi Linotype-rivilatopakonetta. Kuvassa konelatojat Svante Salo (oik.) ja Heikki Laisi.

Stereotypoija Veikko Helin toimii kirjapainon luottamusmiehenä

Käsinlatomon kalusto uusittiin pari vuotta sitten. Vas:ita latomon esimies Matti Nissinen, latojat Leila Järvi ja Urho Rossi sekä latojaoppilas Ismo Iiskola. Kuvasta puuttuu latoja Seppo Jutila.

Nähtävästi painon perustajien peruspääoma oli pieni ja sekin meni suurelta osalta laajan kiinteistön rakennuskustannuksiin. Tuohon aikaan oli täällä käytössä vielä kivipainokin, joka oli verraten kallis painotapa. Painoelementtinä käytettiin erästä kalkkikivilajia, johon painettava aihe alkuaikoina piirrettiin rasvaliidulla. Myöhemmin filmimateriaalien ja

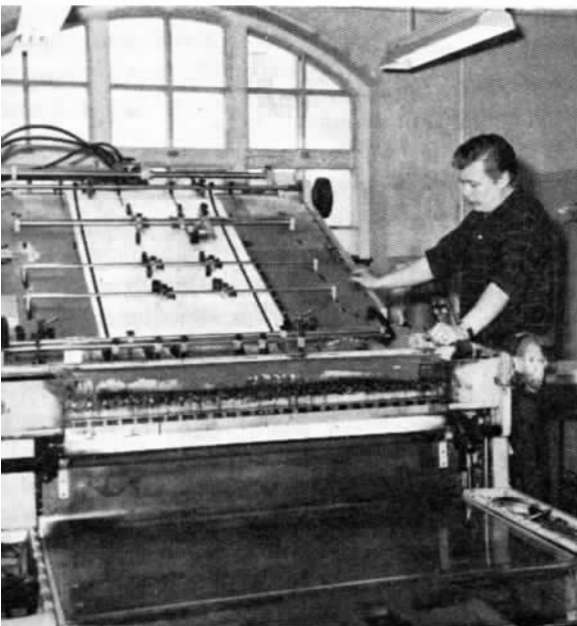
kuvaustekniikan kehittyessä painoaiheet kopioitiin valoherkistetylle kiven pinnalle. Pinta käsiteltiin eräillä kemikaliolla, jolloin jäljennettävät kohdat tulivat rasvaa vastaanottaviksi ja vettä hylkiviksi. Kivipainossa tehtiin enimmäkseen etikettejä, lomakkeita, kunniakirjoja ja julisteita. Tätä painotapaa voidaan pitää offsetmenetelmän alkeellisimpänä muotona.

— Kivipainomenetelmän käytyä hitaaksi ja kannattamattomaksi perustettiin sen tilalle offsetpaino-osasto, joka toimi vuoteen 1964. Osasto lopetettiin sen takia, että painokone oli 'loppuunajettu', eikä sen työn laatu vastannut enää painotuotteille asetettuja vaatimuksia. Ajanmukaisen offsetpaino-osaston puuttumisen koemme nykyisin suurena puutteena.

— Myöhempiä vuosina painon konekanta on sitten vähitellen uusiutunut kokonaan. Vanhin painokoneemme on tällä hetkellä amerikkalainen Miehle, joka on peräisin 1930-luvulta ja uusin Johannisberg-niminen kohopainokone hankittiin neljä

Painon esimies Niilo Lappi ja painaja Sirkka Hokkanen Heidelberg-painokoneen ääressä

Johannisberg-painokone ja painaja Kari Lepistö

vuotta sitten. Latomon puolella on niin ikään tapahtunut vuosien mittaan runsaasti muutoksia. Myös kirjapainon yhteydessä toimiva kirjansitomo, joka on Pohjois-Kymenlaaksoissa ainoa laatuaan, on joutunut lisäämään jatkuvasti konekantaansa, vaikka sidontatyö onkin edelleen korkeata ammattitaitoa vaativaa käsityötä.

— Kouvolan Kirjapainossa valmistetaan nykyisin lähes kaikki Kymen Osakeyhtiön tarvitsemat painotuotteet. Suurimman ryhmän muodostavat lomakkeet ja muut liikepainotuotteet. Näiden lisäksi tehdään paperiteollisuuden tarvitsemat erilaiset etiketit, joita valmistamme koko

Painaja Aatos Haila on työskennellyt Kouvolan Kirjapainossa yli 40 vuotta

Suomen paperiteollisuudelle. Viime vuonna painoimme esim. kansainvälisiä koukkuetikettejä 1 800 000 kappaletta. Teemme myös kaikki yhtiön hinnastot, suurimman osan mainospainotuotteista sekä tietysti yhtiön henkilökuntalehdet Kymi-Yhtymän ja Tiedotuslehden.

— Ulkopuolisille valmistamme suureksi osaksi samanlaisia painotöitä kuin yhtiöllekin. Viime vuoden toimintakertomuksesta selviää, että kirjapainon laskutuksen mukaan teimme Kymen Osakeyhtiölle 56 % ja muille 44 % kaikista töistämme. Yhtiön valmistamaa paperia käytettiin viime vuoden aikana yli 160 tonnia. Vuoden 1970 liikevaihto oli 1 325 000 mk eli 11,4 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Painotuotteiden kulutuksen huomattavaa kasvua osoittanee se, että neljän viimeisen vuoden aikana kirjapainomme liikevaihto on kasvanut n. 40 prosenttia.

— Epäilemättä näin tuntuvaan kasvuun on lisääntyneen työmäärän ohella vaikuttanut myös kirjapainomme työntekijöiden huomattavan korkea ammattitaito, sillä kahden viimeisen vuoden aikana työntekijöiden

suorittama työtuntimäärä on laske-
nut lähes 2 000 tuntia, kun taas suo-
ritettujen töiden lukumäärä on nous-
nut melkoisesti. Kirjapainossa työ-
skentelee tällä hetkellä kaikkiaan 25
miestä ja 22 naista. Heidän joukos-
saan on viisi sellaista henkilöä, jotka
ovat palvelleet kirjapainoa 40 vuot-
ta: painaja *Aatos Haila*, lähettäjä
Mirjam Mauno sekä sitojat *Aili*
Pärnänen, *Maila Tähtinen* ja *Irja*
Kukkonen. Jo eläkkeelle siirtynei-
den joukossa ovat 40 vuotta palvel-
leita kirjapainon pitkäaikainen yli-
faktori *Paavo Äärönen*, konttoristi
Mailis Pétas sekä sitojat *Hellin*
Tanskanen ja *Hilkka Riekinen*.

— Yhtiön paperiteollisuuden jat-
kuvasti laajentuessa joutuu kirjapai-
no toimimaan normaalin painotalon
ohella myös kokeilulaitoksena. Suori-
tamme erilaisia kokonaan uusien ja
entisistä parannettujen paperilaatujen
koepainatusta, mikä on ensiarvoisen
tärkeää paperin markkinoinnin kan-
nalta. Viime aikoina olemme testan-
neet itsejäljentävän Self Copy-pape-
rin painettavuutta, liimausominais-
uuksia, peittövärin kehittymistä
ym. ja olemme saavuttaneet mieles-

tämme hyviä tuloksia. Uusilla kone-
hankinnoilla voisimme päästä vielä-
kin perusteellisempiin koetuloksiin,
joskin uudishankinnat edellyttäisivät
myös kokeilutyölle suotuisempia työ-
tiloja kuin nämä nykyiset. Uskomme
kuitenkin, että kirjapainon kehityk-
sen kannalta tärkeät uudistamissuun-
nitelmat voidaan lähitulevaisuudessa
viedä päätökseen meitä kaikkia tyy-
dyttävällä tavalla, sanoi ylifaktori
Rantala.

Kouvolan Kirjapainon luottamus-
miehenä on seitsemän vuoden ajan
toiminut stereotypoija *Veikko Helin*.
Hän tuli painoon aluksi painajan op-
piin ja työskenteli tässä ammatissa
vuoteen 1951, jolloin siirtyi nykyi-
seen tehtäväänsä.

— Luottamusmiehen työ lienee sam-
anlaista tällaisessa pienessä ta-
lossa kuin suuremmassakin. Henkilö-
kohtaisesti pitäisikin Kymen Osakeyhtiötä
hyvän työnantajana, sillä tus-
kin täällä muuten olisin näin pitkään
viihtynytään.

— Nuorten ja vanhempien työn-
tekijöiden välillä olen havainnut sen
eron, että nuoret ovat valveutuneem-
pia ja osallistuvampia kuin vanhem-

mat. Tämä on oikeastaan helppo huo-
mata, koska kaikki kirjapainon työn-
tekijät ovat Kouvolan Kirjatyöntekijäin
Yhdistyksen jäseniä. Yleensä-
kin graafisella alalla järjestäytyminen
on varsin pitkälle toteutunutta.

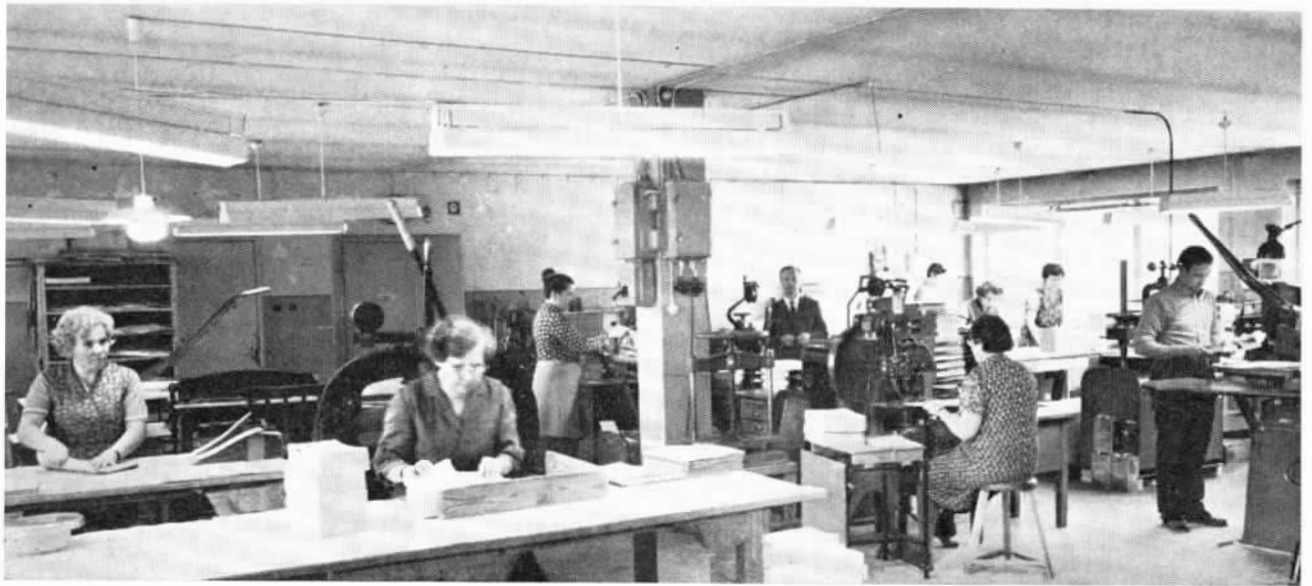
— Jos työnantajalle voisi näin
juhlavuotena esittää toivomuksia,
niin epäilemättä meidän kaikkien yhe-
teisenä toiveena olisi uudenaikaisem-
mat ja tarkoituksenmukaisemmat toi-
mitilat.

Lähettäjä *Mirjam Mauno* on ollut
kirjapainon palveluksessa lähes 43
vuotta. Koko tämän ajan — yhti-
tä vuotta lukuun ottamatta — hän
on vastannut siitä, että painon tuot-
teet ovat lähteneet ajallaan ja oikei-
siin osoitteisiin.

— Tuon yhden vuoden olin työssä
vanhalla kivipainokoneella. Se oli
sikäli erikoinen painokone, että sen
hoitamisessa tarvittiin useita työntekijöitä.
Tavallisesti koneella oli mes-
tari, oppipoika, alistaja, kivipiirtäjä

Tällä Miehle-painokoneella painetaan
yhtiön henkilökunnan lehti *Kymi-*
Yhtymä. Oikealla painaja *Lenni Mustamäki*
ja koneen takana koneapulainen
Kaisu Kylliäinen.

ja vastaanottaja, jollaisena minä toimin. Tähän koneeseen liittyy eräs murheellinen muisto, sillä kerran eräs alistaja-neitonen oli liian varomattomasti mennyt nostamaan koneen alle pudonnutta arkkia ja jäänyt vaaka-suorassa liikkeessä olleen painokiven puristukseen. Luonnollisesti hän sai surmansa silmänräpäyksessä. Tämä oli harvinainen tapaturma, sillä yleensä kirjapainoissa sattuu hyvin vähän onnettomuuksia.

Painaja *Aatos Haila* on ollut työssä kirjapainossa runsaat neljä vuosikymmentä. Hän kertoi työskennelleensä lähes kaikilla painokoneilla, joita talossa on ollut.

— Monet vuodet olin painamassa Kouvolan Sanomia vanhalla kohopai-

Paperinleikkaaja Veikko Pitkänen ja Polar-leikkuukone

nokoneella. Se oli tietysti jo siihen aikaan kiireistä työtä, vaikka lehdesä ei ollut kuin neljä tai kuusi sivua. Tavallisesti lehden painaminen aloitettiin joskus iltamyöhällä kymmenen ajoissa. Ja saattoipa mennä jopa niinkin myöhään, että pääsin alkamaan vasta yhden, kahden ajoissa.

— Kymi-Yhtymään olen painanut aivan ensimmäisestä numerosta lähtien joko kannen tai muita arkkeja. Sama pätee myös Tiedotuslehteen nähden. Painamisen aikana ei näitä lehtiä ole juuri ehtinyt lukemaan, mutta tietysti sitten kotona niihin on voinut syventyä tarkemmin.

Painaja *Lenni Mustamäki* on työskennellyt Miehele-painokoneella 17 vuotta.

— Tähän mennessä olen ollut painamassa 99:ää Kymi-Yhtymää, joten tämä kirjapainon juhlanumero on sitten sadas. Ja mukava tätä on painaakin. Paljon mieluummin minä näitä arkkipainotöitä teen kuin paperirullien päätyetikettejä, mikä on verraten yksitoikkoista työtä. Kymi-Yhtymän arkkeja painettaessa saa tietysti olla tarkkana painovärin tasaisuuden kanssa samoin kuin siinä, ettei pääsisi nousemaan 'huippuja', ladelmasta esiin tulleita sulukkeita, jotka jättävät sanojen tai rivien väliin ikävän näköisiä mustia läiskiä.

Kirjansitomossa työskentelee kymmenkunta henkilöä. Sitomon faktorina toimii Toivo Puranen (kuvassa keskellä).

Rva Mirjam Mauno toimii lähettäjänä. Hän on palvellut kirjapainossa 43 vuotta.

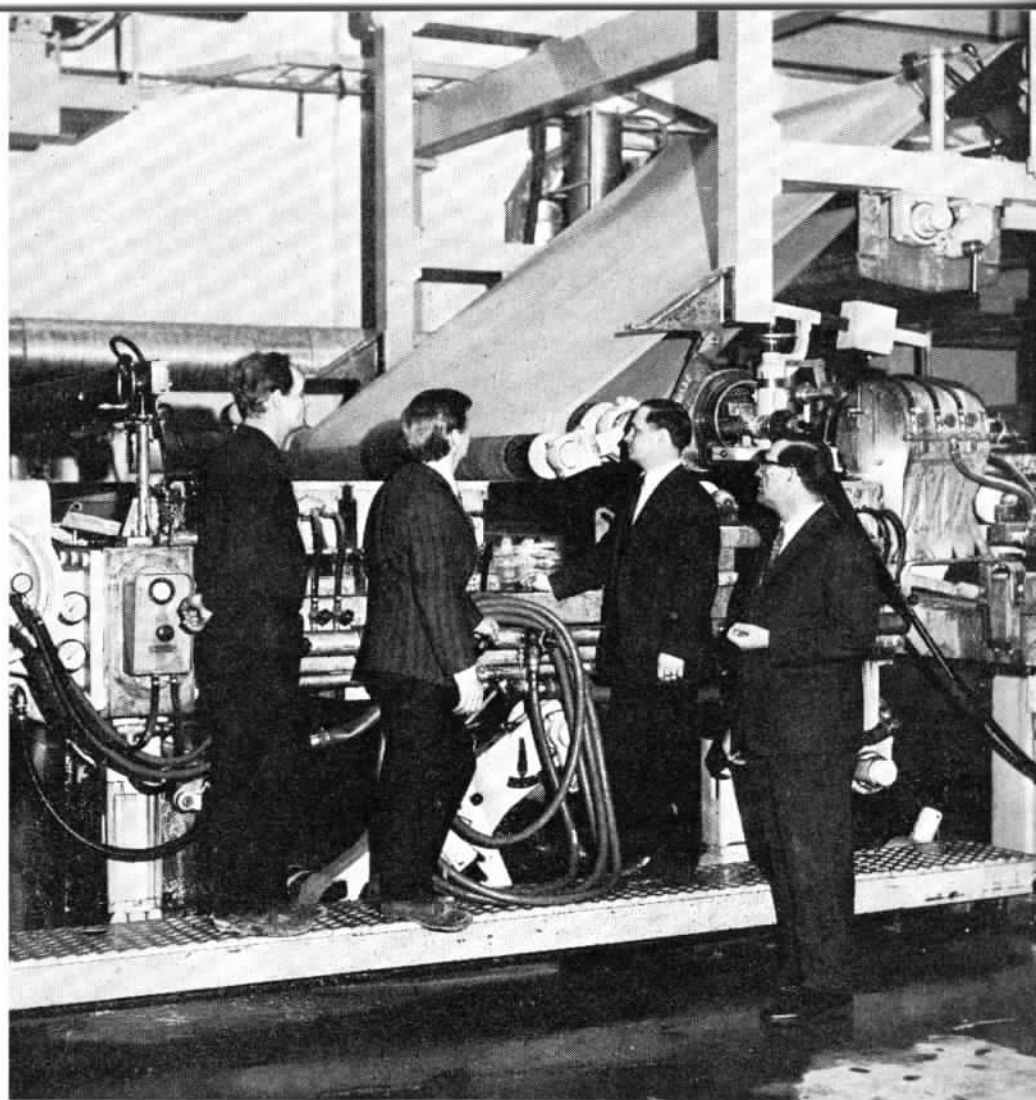
— Nyt kun meilläkin täällä kirjapainossa puhutaan rationalisoinnista, toivoisimme, että tämän painosalin ilmastoinnille voitaisiin tehdä jotakin. Tasaisen kosteuden puuttuminen aiheuttaa joskus vaativissa töissä hankaluuksia, kun paperi kutistuu ja reunat käpristyvät.

— Asennustöissä sattuneita odottamattomia viivästyksiä lukuun ottamatta kartonkikoneen uudistustyöt sujuivat suunnitelmien mukaisesti, kertoi Juantehtaan isännöitsijä L. Timgren. Kone lähti käyntiin marraskuussa ja parhaillaan ajamme koe-eriä sekä varsinaisia tilauksia koti- ja ulkomaisille asiakkaille.

— Tehtaalla tapahtuneiden perusteellisten muutostöiden vuoksi olemme alkaneet puhua pikemminkin uudesta kartonkitehtaasta kuin uudistetusta kartonkikoneesta. Onhan tehtaan seinien sisäpuolella rakennettu uudestaan massaosasto, varsinaisen kartonkikoneen lisäksi sen ilmastointilaitteet, sähköjakokeskukset sekä kellarikerros. Kokonaan uutta tehdastilaa on rakennettu kaikkiaan n. 22 000 m³. Pääosa muutostöistä tapahtui kuitenkin tehtaan sisäpuolella, joten ulospäin näkyvät muutokset olivat tehdaskokonaisuuden kannalta vähäisiä.

— Uusi tehdas tuo mukanaan aina myös uusia ongelmia. Täällä Juantehtaalla olemme joutuneet sikäli erikoiseen tilanteeseen, että ryhtyessämme valmistamaan uusia kartonkilautuja menetimme vanhan asiakaspiirimme, joten joudumme hakeutumaan vähitellen kokonaan uusille markkinoille. Tämä kartonkitehdas on rakennettu tuottamaan korkealaatuisia taivekartonkeja, joita käytetään erilaisiin sisäpakkauksiin: elintarvikkeisiin, kosmeettisiin aineisiin ym.

— Lähiajan tavoitteenamme on kehittää sellainen raakakartonkilautu, josta yhtiömme Englannissa sijaitsevilla Star-tehtailla voidaan valmistaa päällystettyä Astralux-kartonkia. Tämän vuoksi säilytimme kartonkikoneessa entisen leveyden, sillä se sopii hyvin Star-tehtaiden päällystyskoneistolle. Juantehtaan tuotannosta olemme arvioineet Star-tehtaiden tarvitsevan ainoastaan pienen osan, joten pääosa koko 22 000 tonnin vuosituotannosta on joka tapauksessa myytävä muille markkinoille.

Kartonkikoneen uutta viirarakennetta tarkastelemassa isännöitsijä L. Timgren (oik.), käyttöinsinööri Erkki Karjalainen, ylimestari Jorma Pajari ja koneenhoitaja Vesa Heikkinen

Juankosken kartonkitehdas uudessa kehitysvaiheessaan

— Myynti on toistaiseksi ollut vielä vähäistä, mutta uskomme voivamme päästä ainakin Englannin, Länsi-Saksan, Belgian ja Ranskan markkinoille. Kotimaahan on tarkoituksemme myydä ainoastaan n. 5—10 % koko tuotannostamme. Koe-eriä on lähetetty jo muutamille kuluttajille.

— Kartongin raaka-aineena käytettävän hiokkeen saamme omasta puuhiomostamme ja selluloosan Kuu-

sankoskelta, Varkaudesta ja Sunilasta. Selluloosa kuljetetaan tehtaalle normaalisti rautateitse. Olemme tehneet VR:n kanssa erikoissopimuksen, jonka mukaan valtionrautatiet toimittavat Juantehtaan tuotteet joko Haminan tai Kotkan satamaan ja tuovat paluurahtina selluloosaa. Sopimus on ollut voimassa jo pari vuotta. Äskettäin se uusittiin tämänhetken olosuhteita vastaavaksi.

— Uudenlaisen prosessin käyttöön

otosta johtuen olemme suorittaneet työntekijöiden koulutusta useampaankin otteeseen. Vuosi sitten oli 19 juantehtaalasta ammattimiestä työteknillisillä kursseilla Kuusankoskella. Silloin opittiin paperiteknologian teoriaa ja käytäntöä ja nyt myöhemmin on saatu lisäoppia ja käytännön harjoittelua uudella kartonkikoneella. Laboranteille annettiin lisäkoulutusta sekä yhtiön päälaboratoriossa että Keskuslaboratorio Oy:ssä Helsingissä. Uusien laitteiden tunteminen ja erilaisten työtapojen omaksuminen tulee kuitenkin viemään tietysti oman aikansa ennen kuin saavutamme normaalin työrytmin ja tavoitteenamme olevan korkean laatutason.

— Kartonkitehtaan uusimisen yhteydessä nuorentui käyttökäytökunta entisestään; tulihan tehtaalle kolmisenkymmentä uutta työntekijää. Lisätyövoima saatiin lähes kokonaisuudessaan oman kunnan alueelta ja määrä tiesi 15 % lisäystä tehtaan työvoimaan. Uudestaankäynnistyksen yhteydessä korotettiin vakanssijärjestelyjen johdosta palkkatasoa työehtosopimuksen perusteella keskimäärin n. 10 prosentilla.

— Kuntaudistus oli merkittävä asia tehtaalle. Se ei ollut pelkkä hallinnollinen järjestelytoimenpide, vaan ennen kaikkea tehtaan toiminnan jatkuvuudelle erittäin tärkeä ratkaisu. Uuden kuntakokonaisuuden syntyminen heijastuu siten välillisesti myös tehtaamme toimintaan: haluamme osaltamme olla myös rakentamassa uutta Juankosken kuntaa. Pyrkimyksemme on kohottaa henkilökuntamme asumistasoa sekä mahdollisuuksien mukaan edistää uusienkin asuntojen rakentamista. Koetamme myös parantaa viihtyvyyttä niin työssä kuin vapaa-aikanakin. Uskomme tulevaisuuteen yhtä vankasti kuin ennenkin; onhan täällä ollut teollisuutta jo 224 vuoden ajan, joten miksei se jatkuisi edelleenkin, sanoi isännöitsijä Timgren.

Juankosken kunnallismiehet:

Elinvoimaisen teollisuuden rinnalle kaivataan uusia yrittäjiä

Vuoden vaihteessa muodostettiin Juankosken, Muuruveden ja Säyneisten kunnista niiden valtuustojen tekemän anomuksen pohjalta yksi ja sama suurkunta — Juankoski. Koska kuntien vapaaehtoiset yhteenliittymiset meillä Suomessa ovat vielä toistaiseksi harvinaisia, on jo useaan otteeseen ehditty miettiä, miten tämä on voinut tapahtua kolmen näinkin elinkeinorakenteeltaan erilaisen kunnan kesken. Aluksi asiaa tarkastelee Kunnallisliiton johtaja *Paavo Pekkanen*:

— Laajennetun Juankosken syntymään liittyy monia sille ominaisia piirteitä. Ensinnäkin tämä yhtyminen on ennen muuta todistus siitä, kuinka nämä kunnat ovat itse ajaneet asiansa voittoon vastoin oman lääninhallituksensa kantaa. Toiseksi ensimmäisenä kolmen suomenkielisen maalaiskunnan keskinäisenä liittymisenä tämä liitto saattaa olla lähtömerkki ja rohkaisu useille muille samantapaisille vapaaehtoisille liittymisille. Ajan mukana se antaa erinomaista kokemusta liitoksen niin hyvistä kuin huonoistakin puolista. Ja vielä on pantava merkille, että meidän oloissamme harvinaista rohkeutta ja aloitteellisuutta ovat osoittaneet nämä kunnat, joiden taloudelliset edellytykset aineelliseen ja henkiseen kehitykseen eivät ole yhtä hyvät kuin rintamailla, sanoi varatuomari Pekkanen puhuessaan Juankosken kuntaliitosjuhlassa viime uudenvuodenpäivänä.

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja
maanviljelijä Simo Tuunainen

Juankosken uudet 'kunnanisät' katsovat kuntaliitoksen syntyyn olleen vaikuttamassa yksinkertaisesti selvät tosiasiat, jotka osoittivat, että Juankosken, Muuruveden ja Säyneisten asioita pystytään hoitamaan tehokkaasti vain yhden suurkunnan puitteissa. "Mutta siihen emme sentään olleet varautuneet, että luottamusmiehet ja lautakuntien jäsenetkin voitiin valita sopuvaaleilla," sanoi Juankosken vastavalittu kunnanvaltuuston puheenjohtaja, maanviljelijä *Simo Tuunainen*, jolla on kokemuspiirissään valtuustotyöskentelyä myös Muuruvedellä, missä hän toimi parin vuoden ajan kunnanvaltuuston puheenjohtajana.

— Totuttelua tämä kuitenkin vie-

lä tässä vaiheessa on. Ei vielä oikein osata sanoa mitä kaikkea pitäisi tehdä ja mistä päästä tätä uutta yhteistä kuntaa olisi ryhdyttävä rakentamaan. Pari pitkää päivää kestäneessä valtuuston ensimmäisessä istunnossa saimme sentään talousarvion hyväksytyksi. Lähempään asioiden tarkasteluun emme siinäkään tietysti voineet paneutua, koska meillä ei ollut tarkkaa tietoa suurkunnan tuloista ja menoista. Kunnanvaltuusto antoikin hallitukselle sellaisia ohjeita, että mahdolliset budjetissa esille tulevat puutteellisuudet tuotaisiin erillisasioina valtuuston käsiteltäviksi.

— Talousarvion ohella käsitelimme myös toisen tärkeän asian, kunnanjohtajan viran perustamisen. Tämä asia oli perua vanhalta valtuustolta, joten saimmekin sen päätökseen yhdessä istunnossa. Kunnanjohtajan virka julistetaan haettavaksi heti, kun olemme saaneet uuden kunnanhallituksemme ohjesäännön vahvistetuksi lääninhallituksessa. Toivomme, että uusi johtaja saadaan kuntaan vielä kuluvana vuonna.

— Kunnallishallinnon muista muutoksista mainittakoon, että joitakin välttämättömiä virkoja täytetään ja luottamusmiesverkostoa täydennetään. Vuoden vaihteessa täällä Juankoskella kävi 'ministerisavotta', kuten ennen vanhaan kolmen ministerin vierailuryhmää nimitettiin. Heille esitettiin joidenkin valtionhallinnolle kuuluvien virkojen perustamista. Pääministeri Karjalainen osoitti mielestämme varsin suurta kiinnostusta asiaamme kohtaan ja lupasi tehdä voitavansa ehdotuksen toteuttamiseksi.

— Vanhusten asunto-olojen hyväksi on meillä vireillä myös suunnitelmia. Varsinaisten vanhainkotien lisäksi on meidän tarkoituksemme rakentaa ns. vanhustentaloja. Niiden aikaansaamiseksi on perustettu tukiyhdistys, joka on suunnitellut rakennettavaksi aluksi yhden 15-paikkai-

sen talon Juankosken ja Muuruveden keskustaasta sekä yhden 8-paikkaisen Säyneisiin. Mikäli rahoitus saadaan järjestymään, talot rakennetaan ensi vuoden aikana. Lainaa olemme anoneet asuntohallitukselta ja kansaneläkelaitokselta. Avustusta olemme lisäksi anoneet raha-automaattiyhdistykseltä, sanoi valtuuston puheenjohtaja Tuunainen.

Juankosken kunnallisasiosta kertoi lehdellemme myös nykyinen kunnanhallituksen puheenjohtaja, maanviljelijä *Tauno Niskanen*, joka toimi vuoden vaihteeseen saakka samassa virassa Säyneisten kunnassa.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja maanviljelijä Tauno Niskanen

— Suuri osa niistä luottamusmiehistä, jotka olivat tätä kuntaliittoa ajamassa, olivat yhtä mieltä siitä, että Juankoskelle olisi luotava riittävät edellytykset tyydyttävän palvelutason saamiseksi kunnan alueelle. Tämä koskee erityisesti terveydenhoitoa ja koulutointa. Koska meillä on täällä jo entuudestaan elinvoimaista teollisuutta, on luonnollista, että pyrimme tekemään kaiken mahdollisen pitääksemme sen itsellämme. Ja luonnollisesti toivomme tänne uusiakin yrittäjiä. Tällä hetkellä sellaisista

meillä on jo pieniä toiveitakin, sillä rakennamme parhaillaan aseman lähettyville 1 000 m²:n suuruista teollisuushallia. Joitakin neuvotteluja sen vuokraamisesta on jo ehditty järjestää ja kyselyjäkin on jonkin verran tullut. Haluaisin tässä yhteydessä kiittää Kymin Osakeyhtiötä siitä arvokkaasta tuesta, minkä se on antanut meille ensinnäkin kuntaliitosasiain toteuttamisessa ja erityisesti niissä neuvotteluissa, joissa on ratkaistu uuden kunnan maapohjakasvityksiä.

— Terveydenhoitoa koskevissa tutkimuksissa olemme tulleet siihen tulokseen, että entiset Säyneisten ja Muuruveden kunnat olivat liian pieniä kantamaan esim. sairaalasta kointuneita rasitteita. Siksi pyrimme keskittämään terveydenhuollon Juankoskelle ja koetamme parantaa taajamien asukkaiden asemaa paremmilla kulkuyhteyksillä ja tehokkaamalla toiminnalla. Entiset palvelumuodot nykyisissä taajamissa pyrimme mahdollisuuksien mukaan säilyttämään.

— Kaikkein kiireellisimmässä vaiheessa meillä on kuitenkin kouluolojen kehittäminen, joka on varmasti helpommin toteutettavissa taloudellisesti kuin terveydenhuolto, koska saamme siihen valtiolta tuntuvamman tuen. Vanhainkotipaikkojen lisääminen on niin ikään suunnitteilla samoin kuin vanhusten asuntojenkin rakentaminen. Tämän enempää en tässä vaiheessa uskalla luvata.

— Sen sijaan jos voimme jonkinlaista toivomuslistaa esittää, niin keskusviraston suunnittelu on siinä ensimmäisellä sijalla. Ihannetarkaisu olisi tietysti se, että sekä kunnallinen että valtiollinen hallintokoneisto voisi toimia samasta virastorakennuksesta käsin. Näinhän on tehty muuallakin maassamme, mainitsi kunnanhallituksen puheenjohtaja Niskanen.

Haastattelija *Eero Niinikoski*

Ilmastointilaitteita valmistava Hangon tehdas on nyt runsaan vuoden kuulunut yhtiön metalliteollisuuden organisaatioon. Tänä aikana on tehtaan kehittämiseksi aloitettu suuri projekti, joka tähtää uusien tuotteiden valmistukseen ottamiseen sekä tuotantolukujen kasvattamiseen. Projektin toteuttaminen on jo varsin pitkällä. Varsinaisesti sen tulokset alkavat näkyä tämän vuoden tuotantoluvuissa. Jo viime vuoden aikana projektin toteuttamisen vaikutuksesta kasvoi työntekijöiden lukumäärä jonkin verran. Vuoden puolivälissä otettiin lyhyessä ajassa 15 uutta työntekijää. Viime vuoden aikana rakennettiin myös uusi varasto

valmiita tuotteita varten. Tämän ansiosta saatiin lisää tuotantotilaa, joka nyt ei ainakaan ensi hätään lopu kesken.

Tehtaan päällikkönä toimii ins. *Veikko Perämaa*. Isännöitsijänä on *L. B. Lindholm*, joka työskentelee Aeratorin konttorissa Helsingissä.

Ins. Perämaa kertoi, että ilmastointilaitteiden valmistus Hangossa alkoi kymmenkunta vuotta sitten. Vuoden 1959 lopulla aloitettiin entisen lasitehtaan tiloissa korjaustyöt, jotta ilmastointilaitteita valmistava tehdas voisi aloittaa toimintansa. Tehtaan omisti silloin Ilmastointi Osakeyhtiö. Tuotteet myi Oy Aerator Ab. Vuonna 1964 osti ruotsalai-

Hangon tehtaan päällikkönä toimii insinööri Veikko Perämaa

Hangon tehdas — ilmastointialan tuotantolaitos

Tehtaan nuori luottamusmies, 23-vuotias työkaluasettaja Raimo Lampinen

Peltiseppä Kaj Westerlund (oik.) tekemässä reikää pyöreään kanavaan. Turvallisuus-päällikkö Vilho Räsänen (vas.) ja ylityönjohtaja Erik Johansson melumittauksia suorittamassa.

nen Bahco nämä yhtiöt ja laitteita alettiin valmistaa Aerator-nimellä Bahcon tytäryhtiönä. Joulukuun 19. päivänä vuonna 1969 osti Kymin Osakeyhtiö Aeratorin osake-enemistön ja seuraavan vuoden alusta lukien Aerator liitettiin yhtiön organisaatioon. Tehtaan nimi on yhdenmukainen muiden Högfors-ryhmän tehtaiden kanssa: Kymin Osakeyhtiö Hangon tehdas. Tuotteiden markkinoinnin hoitaa edelleen Aerator, joka jälleen on pelkästään myyntiyhtiö. Aerator omistaa tehdasrakennukset, mutta maa on Kymin Osakeyhtiön.

Hangon tehtaan palveluksessa on noin 90 henkilöä, joista 15 lukeutuu toimihenkilöihin. Tehtaan pääartikkeli on ilmastointikanava, jota tehdään kahdenlaisessa muodossa: suorakaiteen muotoisena ja pyöreänä. Aikaisemmin Aerator osti suuren osan ilmastointilaitteista Bahcolta valmiina tuotteina. Toteutettavan projektin seurauksena yhä suurempi määrä ilmastointilaitosten tarvitsemista valmisteista tehdään itse lisenssisopimuksin. Kun projekti on viety lop-

puun, tehdään Hangossa noin 70 prosenttia ilmastointilaitoksen tarvitsemista artikkeleista. Loput ostetaan edelleen Bahcolta.

Kanavien lisäksi sarjavalmistuksessa ovat ns. laitosvalmisteet, ulkosäleiköt ja säätöpellit. Erikoisvalmisteet, jotka tehdään tilausten mukaan, muodostavat pienen osan tehtaan tuotannosta. Valmistusmateriaalina käytetään galvanoitua ohutlevyä. Ins. Perämaa totesi, että tämä on lähes yksinomaisena raaka-aineena ja sen käyttö pyritään saamaan 100-prosenttiseksi. Levyt tulevat Länsi-Saksasta. Vuosittain on käytetty noin 1 500 tonnia ohutlevyä.

Ins. Perämaa sanoi ilmastointialan tulevaisuudesta, että uusia sovellutuksia eri laitteista tulee, mutta kokonaan uusia tuotteita ei ole odotettavissa.

Tehtaalla on tällä hetkellä 3 500 neliötä valmistuspinta-alaa, tämä kaikki yhdessä kerroksessa. Viime vuonna rakennettu varasto antoi mahdollisuuden ottaa vanhoista rakennuksista lisää tilaa tuotantotarkeiksi. Ns. ykkösrakennuksessa tapahtuu kanavavalmistus ja uusien

tuotteiden kokoonpano. Kakkosrakennuksessa tehdään puolivalmistetta kanavia ja kokoonpanoa varten. Kakkosrakennuksessa on käynnissä koneiden vaihto. Vanhoja poistetaan ja uusia tulee tilalle.

— Suorakaidekanavan valmistamisesta me olemme ylpeitä. Tämän kanavan valmistaminen on miltei täysin linjatyötä, sanoi ins. Perämaa. Viisi vuotta sitten peltisevät valmistivat tämän kanavan rakennuspäikällä. Tehtaalla valmistamisen alkuaikoina yksi ammattimies teki kanavan alusta loppuun, mutta nyt on vaihtyö sivuuttanut vanhat menetelmät. Myös valmistukseen tulevat uudet tuotteet on pyritty saamaan linjatyönä tehtäviksi.

Vienti on ollut vähäistä. Suurin osa tuotannosta menee kotimaahan uudisrakennuksille. Ilmastointilaitoksia toimitetaan usein esim. kouluille ja sairaaloille. Tuotteet kuljetetaan tehtaalta pääasiassa autoilla, vaikka tehtaalle on Hangon radan pistoraidekin. Autokuljetuksella tuotteita ei tarvitse montaa kertaa lastata ja purkaa, vaan ne menevät samalla kuljetusvälineellä suoraan asennuspaikalle.

Välilastaukset saattaisivat joskus aiheuttaa tuotteiden rikkoutumistakin.

Vuodenvaihteessa Hangon tehdas sai uudet luottamusmiehet. Samalla tapahtui nuorennusleikkaus. 23-vuo-

Jatkoa s:lla 32

Solveig Nordlund työskentelee pistehitsaajana

Suorakaidekanavan valmistuslinja (alla). Etualalla Gunvor Nyberg (vas.) ja Lisa Österlund tekevät kanaviin ristivahvistuksen.

Nuoret yhtiöläiset kertovat ongelmistaan ja kokemuksistaan

Ensimmäinen työpaikka merkitsee tavallisesti nuoren ihmisen elämässä murrosvaihetta. Kasvaminen työelämään vaatii jatkuvaa sopeutumista ja itsensä kouluttamista. Tällaisia elämänsä taitekohdassa eläviä nuoria työntekijöitä on yhtiössämme huomattava määrä: arviomme mukaan lähes viidennes koko henkilökunnan määrästä.

Teimme pikaisen haastattelukierroksen Juankoskella, Heinolassa, Karkkilassa ja Kuusankoskella. Kysyimme työpaikan asioista, vapaa-ajanvietosta, ammatillisesta järjestäytymisestä, tiedonsaannista ja hieman muustakin. Kaikki haastateltavamme eivät olleet enää ensimmäisessä työpaikassaan eivätkä enää aivan nuoria, mutta ongelmat tuntuivat ainakin osaksi käyvän yksin kaikilla.

Laborantti *Marjatta Kuosmanen*, 22, työskentelee Juantehtaan upouudessa laboratoriossa. Hän tuli yhtiön palvelukseen keskikoulun suorittuaan ja on nyt pientä taukoa lukuun ottamatta ollut työssä parisen vuotta. Viime syksynä hän oli muutamien muiden Juantehtaan laboranttien kanssa viikon kursseilla Kuusankoskella.

— Ennen aina puhuttiin siitä min-

käläinen Kuusankoski oikein mahtaa olla ja nyt kun se sitten nähtiin, niin ei se tuntunut kovin ihmeelliseltä. Siellä oli vanhaa ja uutta vain rinnakkain. Nähtiin ja opittiin me kuitenkin sen viikon aikana paljon uutta.

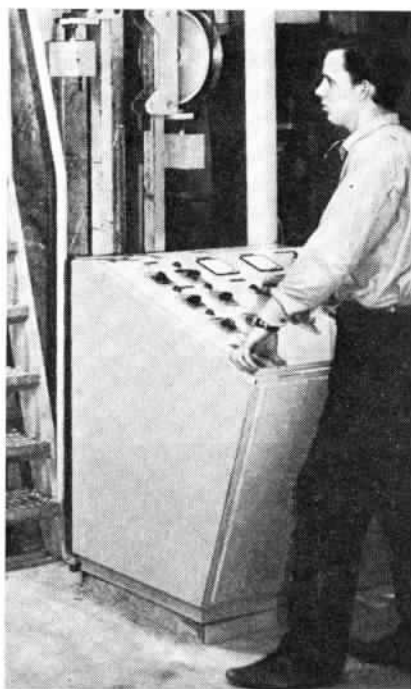
Marjatta Kuosmanen kertoi viihtyvänsä Juankoskella paikkakunnan puutteista huolimatta. Eniten häntä huolestuttaa tällä herkellä oman asunnon saanti, sillä sulhanen on jo

jälkeen tehtaan nuorimpana silinterimiehenä. Viime talven kuluessa hän suoritti 19 muun juantehtaalaisen kanssa pitkän ammattikursin Kuusankoskella. Hänen isänsä on niin ikään tehtaan palveluksessa.

— Nyt alkaa vähitellen huomata minkälainen ero on vuorotyöllä ja päivätyöllä, kun on saanut kokeilla kumpaakin. Yötyö on ainakin minulle erityisen raskasta ja harrastuksetkin tahtovat jäädä vähiin tämän epävakaaan elämänrytmin tähden. Mitä sitä tulee kalassa ja muuten ulkosalla hieman käytyä.

Suurimpana puutteena Juankoskella Reijo Hiekkaranta tuntee — kuten monet muutkin hänen ikäisensä — vapaa-ajanviettomahdollisuuksien puutteen. Hänen mielestään voitaisiin tehtaan puolesta järjestää joskus myös nuoremmille työntekijöille tilaisuuksia, joissa voisi tavata muita ja saada hieman vaihtelua arkeen.

Marjatta Kuosmanen (ylinnä), Reijo Hiekkaranta (vas:lla), Raija Penttinen (alapuolella) ja Ulla Salonen (alinnä)

valmiksi katsottuna ja hääpäiväkin taitaa jo hämmöttää.

— Asunnosta vain on kiinni. Onneksi nyt on jo hivenen toivoa yhtiön asunnosta, sillä sulhaseni työskentelee tehtaan kemikaaliosastolla.

Silinterimies *Reijo Hiekkaranta*, 22, toimii Juantehtaan uudistetulla kartonkitehtaalla. Hän on ollut parisen vuotta yhtiössä, ensin kunnossapidon puolella, sitten saksimiehenä ja nyt asevelvollisuuden suorittamisen

Ylioppilasmerkonomi *Raija Penttinen*, 22, tuli viime vuoden lopulla kirjeenvaihtajaksi Heinolan tehtaan konttoriin.

— Mitä nyt voin sanoa näin lyhyeltä ajalta on se, että viihdyn mainosti tässä työssäni, koska se on juuri sellaista, mitä olen aina toivonutkin. Toistaiseksi kaikki on tietysti uutta, mutta uskon että työtovereiden ja tämän kiinnostavan työkentän avulla pääsen pian täysin sisälle tehtaan toimintaan.

— Harrastukset vain ovat tahtoneet jäädä vähemmälle tänne Heinolaan muuton yhteydessä. Lappeenrannassa asuessani harrastin jazzballettia, otin aktiivisesti soitto-tunteja ja pelasin tennistäkin melko ahkerasti.

si tarvinnut näinkään perusteellista koulutusta nykyiseen työhöni, sillä jos hitsauksesta jotakin tietää, osaa nämä hommat kyllä hoitaa. En tietysti tahdo väittää, että oppi olisi ojaan heitettyä, mutta tässä vaiheessa se tuntuu vain turhalta. Minulla on kokemusta myös paperimiehen hommista ja täytyy tunnustaa, että ne olivat helpompia.

— Asuntotilanne täällä Heinolassa on edelleenkin hyvin huono. Viime syksynä se vaikutti varsin toivotomalta, kun haeskelin perheelleni asuinpaikkaa. Yhteen aikaan vaikutti jopa siltä, että nämä työt olisi jätettävä sikseen ja siirryttävä muualle, mutta sitten hieman yllättäen se asunto lopulta järjestyi.

Putkiasentaja *Lasse Erkkilän* (alla) työpaikka on Karkkilan tehtaan koe-laitoksessa. Merkantti *Kalle Virta* (alinna) työskentelee Karkkilan tehtaan valmistuksen suunnitteluosastolla

Sähkötekniikko *Pentti Koivunen* (alla) toimii suunnittelijana Karkkilan tehtaalla

Voitto Leinonen (yllä) työskentelee levyseppänä Heinolan tehtaan lämmönvaihdinosastolla

Nyt ei tahdo löytää edes pelikaveria ja soittokin on jäänyt vähälle. Ehkä kaikkein eniten toivoisin tänne Heinolaan kuitenkin teatteria ja miksei myös tuoreempia elokuvia.

Levyseppä *Voitto Leinonen*, 22, suoritti Heinolan tehtaalla viime vuonna yhtiön järjestämän levyseppä-hitsaajakurssin, minkä jälkeen hän aloitti työt tehtaalla.

— Mitä kurssiin tulee, niin henkilökohtaisesti voin sanoa, etten oli-

Ylioppilasmerkonomi *Ulla Salonen*, 25, on ollut Karkkilan tehtaalla viisi vuotta. Aluksi hän työskenteli telenksissä, mutta siirtyi myöhemmin myyntiosastolle. Hänen isänsä on myös toimessa Karkkilan tehtaalla.

— Työssäni joudun käsittelemään Karkkilan ja Salon tehtaiden vientiasioita. Joskus kyllä tuntuu hullulta, etten ole edes koskaan käynyt Sallossa tutustumassa siihen tuotantolaitokseen, jonka asioita joudun seuraa-

maan päivästä toiseen. Sama koskee myös Karkkilan tehdasta. Jos joutuisin menemään tehtaalle, niin eksyisin varmasti ensimmäisellä osastolla.

Työn ulkopuolella *Ulla Salonen* ei kertonut tapaavansa juuri muita nuoria yhtiöläisiä. Hänen vapaa-aikansa kuluu suurimmaksi osaksi lukemisen ja kutomisen parissa. Tämän lisäksi häntä kiinnostavat kieliopinnot, jotka ovat välttämättömiä jo työnkin kannalta.

Sähkötekniikko *Pentti Koivunen*, 28, on toiminut Karkkilan tehtaalla useaan eri otteeseen. Hän on käynyt yhtiön ammattikoulun, ollut sitten välillä työssä ja suorittanut kolmisen vuotta sitten teknillisen koulun, minkä jälkeen hän on työskennellyt suunnittelijana tehtaalla.

— Koulutusasiat pitäisi vähitellen

Sisarukset Arja (vas:lla) ja Pirjo Toikka ovat työskennelleet Karkkilan tehtaalla viime syksystä lähtien

saada jollakin tavalla ratkaistuksi tai ainakin vireämmäksi kuin nykyisellään. Meillä on kyllä oman Teknisten Kerhomme puitteissa esittelyjä ja ammattiasioita käsitteleviä keskusteluja, mutta varsinainen jatkokoulutus on puutteellista. Jokaisen pitäisi tietysti harrastaa yksityisesti oman alansa asioita, mutta helpompaa se varmasti olisi, jos koulutusmahdollisuus tarjoutuisi esimerkiksi kurssien muodossa työnantajan taholta.

— Mitä tulee vapaa-ajantoiintaan niin minun mielestäni urheiluja liikuntapuoli on täällä Karkkilan tehtaalla hoidettu erityisen hyvin. Tietysti tilat ovat pieniä ja hieman epäkäytännöllisiä, mutta ovat ne tähän asti riittäneet. Oman kerhomme toiminta on sitä vastoin aika suppealla pohjalla. Onhan siellä kaikenlaisia hyvää ja mukavaa, mutta uskoisin, että joitakin lajeja vielä löytyisi.

Puuseppä *Markku Ruoho*, 22, on

Puuseppä *Markku Ruoho* työskentelee Karkkilan tehtaalla malliosastolla

ollut Karkkilan tehtaalla malliosastolla työssä nelisen vuotta. Hän toivoo, että voisi enemmän saada käyttää hyväksi mallipuuseppän koulutuksessa saatuja taitojaan. Nykyisellään hänen työnsä on pääasiassa vanhojen valumallien korjaamista. Markku Ruoho kuuluu Metalliliiton paikalliseen ammattiosastoon, jonka toiminnasta hän on ehtinyt saada jo hiveneen kokemuksia.

— En oikein tarkkaan osaa vielä sanoa, mitä etua ammattiyhdistykseen kuulumisesta on, mutta kyllä se minun mielestäni on nykyaikana välttämätöntä. Ammattiosaston kokouksissa en ole vapaa-aikana ehtinyt käydä, mutta työmaakokouksissa

kylläkin. Lähes kaikki tuntemani nuoret työntekijät ovat osaston jäseniä, joten uskoisin heillä olevan myös jonkin verran sananvaltaa. Lähiaikoina näköpiirissä oleva metallimiesten lakko tuntuu kyllä tarpeelliselta tässä vaiheessa. Ei se ainakaan minua juuri nyt pelota, sillä toivon mukaan liitto maksaa jonkinlaisen korvauksen menetetyistä työajasta.

Putkiasentaja *Lasse Erkkilä*, 18, on työssä Karkkilan tehtaalla koelaitoksessa, missä hän testaa lämmityskattiloita ja radiaattoreita. Hän on ollut tässä työssä lähes puolitoista vuotta. Äiti työskentelee myös Karkkilan tehtaalla.

— Tämä työ ei mielestäni täysin vastaa sitä pätevyyttä, minkä ammattikoulussa sain. Suurin osa näistä töistä kuuluisi aivan eri miehille. Jos olisin päässyt putkipuolelle, niin se kiinnostaisi enemmän. Työn laadussa ei kuitenkaan ole valittamista, sillä tämä on vaihtelevaa ja välillä kiinnostavaakin.

Vapaa-aikana Lasse Erkkilä korjailee mielellään vanhoja autoja, etupäässä omaansa. Ja kun kuluneuvo on kunnossa, ajetaan ympäri Etelä-Suomea muita maisemia katsellessa.

— Toistaiseksi tämän auton kanssa puuhailu on vienyt kokonaan minun vapaa-aikani. Urheilusta ja kuntohommissa en ole ollut erityisemmin innostunut. Miksei tietysti joitakin uudenlaisia pelipaikkoja voisi tehtäiläisille järjestää, mutta niiden pitäisi olla varattu vain yhtiöläisille. Yleensä täällä Karkkilassa pitäisi minun käsittääkseni viihtyä vapaa-aikanakin.

Merkantti *Kalle Virta*, 24, on kolmannen polven yhtiöläinen. Hän on vuodesta 1965 asevelvollisuusaikaa lukuun ottamatta työskennellyt Karkkilan tehtaan valmistuksen suunnitteluosastolla.

— Kymiyhtiö yhtenä kokonaisuutena on minulle kyllä melko kaukainen yritys, ainakin se teollisuuden osa, joka jää metalliteollisuuden ulkopuolelle. Metallin tehtaot tietysti kiinnostavat laajemminkin, mutta niiden toiminnasta ja tapahtumista ei

Merkonomi *Eijariitta Sirénin* (alla) tehtävänä on pääkonttorin telex-kaukokirjoittimen hoito. Lajittelija *Paula Sippula* (oik:lla) työskentelee Kymin paperitehtaalla.

aina tahdo saada riittävästi tietoja. Yhtiön henkilökunnanlehdissä kerrotaan aina silloin tällöin jotakin, mutta enemmänkin vielä voitaisiin kirjoittaa.

Kalle Virralla on 15-vuotiaasta lähtien ollut päällimmäisenä harrastuksena luonnon ja erityisesti lintujen tutkiminen, johon hän sai opastusta ja kannustusta vanhemmalta veljeltään.

— Meillä on täällä Karkkilassa sellainen parinkymmenen harrastajan ryhmä. Talvisin tutkimustyö on tietysti vähäisempää, mutta keväällä se vilkastuu jopa siinä määrin, että käydään ennen töihin tuloakin kur-

kistamassa luonnon elämää. Ryhmämme havaintoja ja muistiinpanoja voidaan toivomme mukaan sitten myöhemmin käyttää hyväksi laajemmista tutkimuksissa.

Viime syksystä lähtien ovat Karkkilan tehtaalta työskennelleet sisäruukset *Arja* ja *Pirjo Toikka*, joista *Arja* on 20-vuotias ja *Pirjo* vuoden nuorempi. Kummatkin käyvät työssä *Arjan* omistamalla pikkuautolla, jonka hän on marraskuussa hankkinut osaksi säästörahoillaan ja osaksi lainan avulla. Auto on molemmille välttämättömyys, sillä he asuvat kauppalan ulkopuolella ja linja-autovuorot eivät sovi yhteen vuorotyön kanssa.

— Kansalaiskoulun jälkeen olemme olleet aina samoissa työpaikoissa yhtä aikaa. Yhtiöön tulimme, kun

kuulimme, että täällä on hyvät edut ja kohtuullinen palkka. Työhön pääsimme hyvin sisälle, sillä vanhemmat työtoverit opettivat avuliaasti meille uusia asioita ja ovat nyt myöhemminkin aina silloin tällöin kysäisseet miten menee. Palkkasasioita olemme viime aikoina kuitenkin hieman ihmetelleet. Naiset saavat lähes markan huonompaa tuntipalkkaa kuin miehet, vaikka työssä ei ole mitään eroa. Emme tiedä mistä tämä johtuu, mutta tuntuu vain siltä, että näin ei asioiden pitäisi olla, kertoi *Arja Toikka* siskon myöntelessä samaa.

Voikkaan paperitehtaan käyttöinsinööri *Martti Partio*, 28, on ollut yhtiössä harjoittelijana neljänä kesänä ennen valmistumistaan.

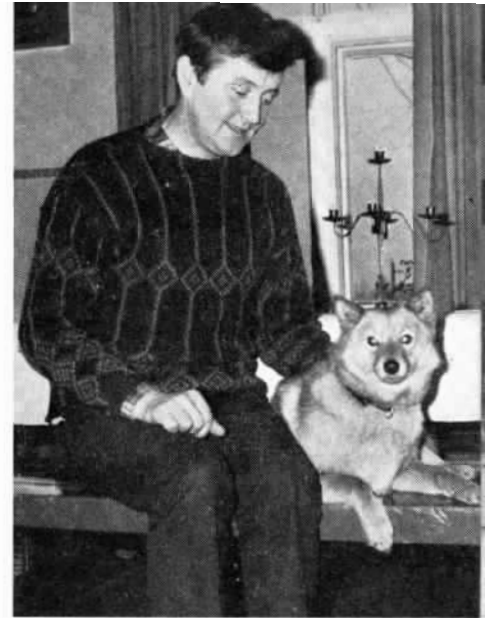
— Harjoittelijoiden asemaan pitäisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Oppaana toimivan 'fuksimajurin' aika ei yleensä riitä harjoittelijoiden neuvomiseen ja lukuisten uusien asioiden selvittämiseen. Tavallisesti harjoittelijat saavat itse ottaa kaiken selville, mikä ei aina

Jatkoa takakannen sisäisivulla

Kaappimies *Raimo Toivonen* (ylh.) on työssä Kymin sulfiittisellulosatehtaan puhallinkuivauskoneella. Käyttöinsinööri *Martti Partio* (vas:lla) toimii Voikkaan paperitehtaalla.

Tästä puhutaan

Juankosken 224-vuotias ruukki samoin kuin koko uusi suurkunta elävät uudistusten aikaa. Pysyäksemme tapahtumissa mukana käväisimme tammi-kuun jälkipuoliskolla haastattelemassa juankoskelaisia.

✧

Yhtiöläisnaisten oma kerho Justiinat on toiminut jo kuusi vuotta. Kerhon puheenjohtaja on rva **Annele Timgren** ja varapuheenjohtaja rva **Irma Kuokkanen**. Justiinat kokoontuvat kerhoiltoihinsa joka toinen viikko ja iltojen ohjelmassa on esityksiä kotitalousasioista ja terveydenhoidosta sekä myös yhteiskunnallisista aiheista. Tänä vuonna on suunnitelmassa tutustuminen Suomen Metallikutomoon ja uudistettuun Juantehtaaseen sekä Suur-

Juankosken kunnan alueella toimiviin oppilaitoksiin ja nähtävyyksiin. Voimisteluilat alkavat jälleen ja entiseen tapaan on ohjelmassa erilaisia ruoanvalmistuskursseja. Viime kesänä justiinat tekivät Tanskan-matkan, mutta nyt ei ulkomaan matkaa ole näkyvissä. Sen sijaan tehtäen vastavierailu Varkautteen A. Ahlström Oy:n naistenkerhon vieraaksi. Justiinoihin kuuluu 30—40 naista ja viime vuonna kerhoiltojen osanottajamäärä nousi 180:een, joka osoittaa osanoton vilkastuneen, kertoi rva Kuokkanen.

✧

Juankosken Martta-yhdistykseen kuuluu satakunta naista ja lisäksi 25 Martta-tyttöä. Rva **Tellervo Laitinen**, joka on toimessa tehtaan kassassa, kertoi mart-

tojen kokoontuvan joka toinen viikko. Lisäksi järjestetään kotitalous- ja ompelukursseja ja onpa pidetty posliinimaalauskurssikin, joka sai hyvin innostuneen vastaanoton. Myyjäiset järjestetään perinteellisesti kerran vuodessa ja vanhainkodissa pidetään laskiais-sunnuntaina kahvitilaisuus vanhuksille. Martat tekivät viime kesänä matkan Tallinnaan ja nyt on suunniteltu Köpenhaminan-matkaa. Martat hoitavat paikkakunnalla lähes kaikkien suurempien tilaisuuksien tarjoilun ja muonituksen. Niin yhtiöläisurheilijoilla kuin muillakin yhtiön piiriin kuuluvilla Juankoskenkävijöillä on omakohtaisia ja erittäin maukkaita kokemuksia juankoskelais-ten marttojen ruoanlaittotaidosta, teki-sipä mieli sanoa — taiteesta.

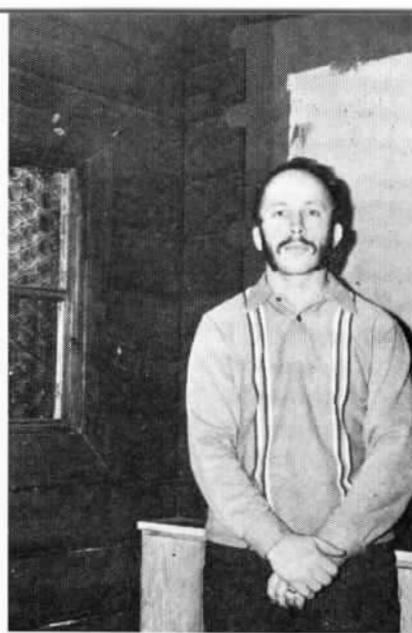
✧

Vanhainkodissa käydessämme tervehdimässä tehtaan eläkeläisiä meillä oli ilo saada lähes kaikki yhteiseen kuvaan. Hyvin he sanoivat viihtyvän vanhainkodin moderneissa tiloissa ja kun talo on lähellä Juankosken keskustaa, sopii siellä käydä kuuluisia kysymässä, sen ken kynnelle kykenee.

Rva Linda Lipponen (vas.) ja rva Tellervo Laitinen osallistuvat naisten kerhotoimintaan. Kumpainenkin on palvellut yhtiötä kauan, edellinen 47 ja jälkimmäinen 44 vuotta.

Kuvassa vas:lla yhtiöläiseläkeläisiä vanhuudenpäiviään viettämässä Juankosken vanhainkodissa.

Kuvat ylhäällä vas:ltä: Juankosken uusi miljonääri kirvesmies **Otto Laasonen** (oik.) ja hänen työtoverinsa **Antero Pirinen**; Justiinoiden varapj. **Irma Kuokkanen**; näytelmäkerhon pj. **Tauno Juvonen** pystykorvansa kanssa. Kutomossa ahkeroi rva **Sylvi Hämäläinen**. Oikealla rva **Elina Torvinen**, joka toimii kudonnan ohjaajana. Nykänen-Yhtymän ravintola **Pataruukkia** esitteli johtaja **Nykänen** (vas.)

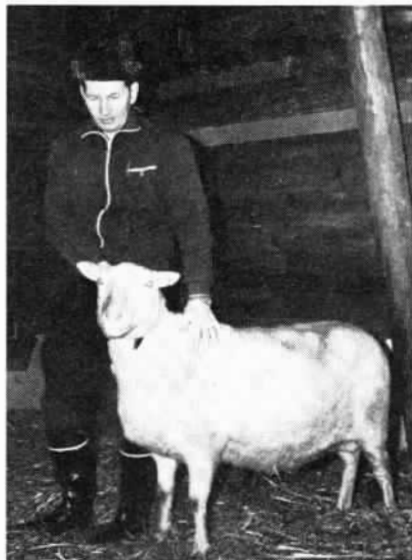
Bää-bää, kuului yhtäaikaan lampolan 39:stä lampaansuusta

Juantehtaan torvisoittokunnalla on vanhat perinteet vaalittavana. Tänä vuonna soittokunta täyttää 85 vuotta ja juhlakonsertti on suunnitteilla. Se pidetään tosin vasta loppupuolella vuotta, mutta harjoitukset juhlaa silmällä pitäen aloitetaan kohtapuoleen. Torvisoittokunnan johtajana kolme vuotta toiminut **Olavi Hartikainen** kertoi soittokunnan vahvuuden olevan 15—20 miestä ja onpa joukkoon tullut pari naistakin. Toinen soittaa trumpettia ja toinen alttotorvea. Vanhin soittaja on vaille 60 ja nuorin 17-vuotias. Nyt kun Juankoskelta tuli iso kunta, olisi ajateltavissa, että kaikki puhallinmusiikin soittajat koottaisiin kunnan alueelta yhteiseen soittokuntaan, mutta ensin täytyisi paikalliset liikennejärjestelyt saada sille mallille, että syrjäkyliltäkin olisi hyvät yhteydet pääkallonpaikalle, kertoi soittokunnan johtaja **Hakkarainen**. Viime vuonna Juantehtaan torvisoittokunta osallistui Kuopiossa puhallinsoittajien Suomen mestaruuskilpailuihin ja tuli amatöörisoittokuntien sarjassa kuudenneksi. Juankoskella on tuskin sellaista juhlaa ja tilaisuutta, jossa torvisoittokunta ei esiintyisi. Ja kyllä torvimusiikissa on hohtoa, sen totesimme jälleen pistäytyessämme soittokunnan harjoitustilaisuudessa, joka pidettiin soittokunnan ikiomassa huoneistossa.

Kirjailija **Veikko Huovisen** Lampaansyöjillä olisi Juankoskella uusi kohde, sillä puimalassa kukoistaa lampola, jossa 39-päistä lammaskatrasta isännöi 100-kiloinen Rautalammilta ostettu päsä, nimeltään **Bacardi**. Rotu on sitä tavallista suomalaista kantakirjaa, kertoili tilanhoitaja **Kalevi Kuokkanen**.

On Juankoskella uusi miljoonamieskin. Kirvesmies **Otto Laasonen** on ostanut raha-arpoja vuodesta 1948 lähtien ja nyt sitten vihdoinkin tärppäsi. Kolmen sukulaismiehen kanssa hän osti kimpassa kaksikymmentä arpaa ja päävoitto tuli. Se jaettiin neljään osaan, mutta kyllä siitä sittenkin tuli jokaiselle osakkaalle kaunis summa. Sillä voi toteuttaa jonkin aatoksissa olleen haaveen ja jääpihän siitä vielä pahojenkin päivien varalle.

Tosipuheena kerrotaan, että vanhasa johtokunnan huvilassa kummittelee. Jahka saamme asiasta tarkempia tietoja, palaamme tähän mielikuvitusta kutkuttavaan tarinaan. Ja isännöitsijän

Tilanhoitaja **Kalevi Kuokkanen** ja lempeäluonteinen satakiloinen päsä **Bacardi**

asunnossa kummittelee myös, jos se ei ole pelkästään isännöitsijä **Timgreinin** juttuja, joilla hän pisti toimittajaa silmään.

Kutomossa on seitsemät kangaspuut, joista osa kuuluu yhtiölle, osa **Marttayhdistykselle** ja **Maatalouskerhoyhdistykselle**. Vuosittain on kutomatilauksia n. 400. Siellä valmistetaan mattoja, huiveja, raanuja, šaaleja ja muita kauniita ja tarpeellisia tekstiilejä. Ohjaajana toimii **Elina Torvinen**.

Juankosken Näytelmäkerho perustettiin 1958. Ajatus kerhon perustamisesta syntyi, kun paikallisilla urheiluseuroilla ja muilla yhdistyksillä toimivat omat näytelmäpiirinsä. Voimat päätettiin yhdistää ja onnistuttiinkin siinä hyvin, kertoi alusta saakka kerhon puheenjohtajana toiminut **Tauno Juvonen**. Seuran toiminta oli varsinkin 1960-luvun

Juantehtaan torvisoittokunta täyttää tänä vuonna 85 vuotta. Ikiomassa huoneistossa on miellyttävä puhallalla, vaikkapa sitä vanhempaa ranskalaista torvimusiikkia.

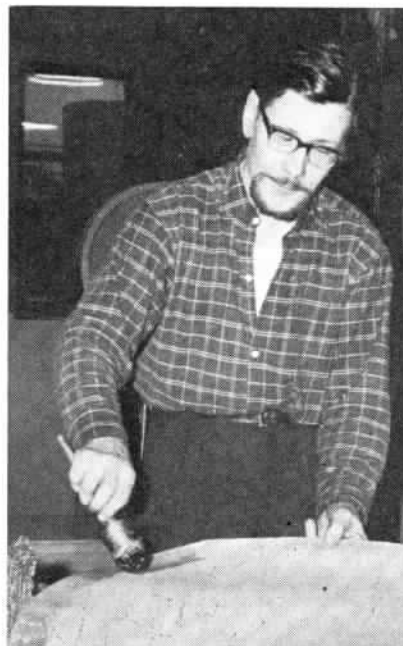
alkupuolella erittäin vilkasta, koska paikkakunnalla oli siihen aikaan innostuneita ja johtajatehtäviin kykeneviä henkilöitä. Nimenomaan pätevää ohjaa-jaa kaivattaisiin, mutta ulkopuolisen hankkiminen tulee kalliiksi. Sen takia tyydytäänkin omatoimisesti ohjaamaan toinen toistaan ja kyllä silläkin tavalla näytelmiä syntyy. Viime keväänä oli ohjelmassa 'Tukkijoella' ja se esitettiin mm. yhtiön kesäurheilupäivillä. Syyspuolella aloitettiin 'Seitsemän veljeksien' saunakohtauksen harjoitukset ja sitä esitettiin tehtaan urheilukauden päättäjaisissä ja eläkeläisten joulujuhlassa. Näissä tilaisuuksissa näytelmäkerho on esiintynyt joka vuosi. Kerhon ohjelmisto käsittää pääasiallisesti kansannäytelmiä ja joitakin komedioita. Puheena on ollut valita seuraavaksi näytelmäksi Mika Waltarin 'Yövieras'.

✱

Ja — sanoisinko — paras viimeksi: juankoskelaiset ovat saaneet oman ravintolan. Ei tarvitse enää lähteä Kaaville 16 km:n päähän 'paukuttelemaan'. Tämä Nykänen-Yhtymän omistama ravintola Pataruukki vaalii paikkakunnan ja tehtaan vanhoja perinteitä. Pataruukki-nimi johtuu siitä, että ennen vanhaan ympäristön asukkaat nimitelivät Juankoskea Pataruukiksi, koska siellä rautaruukin aikoina valmistettiin mm. patoja. Ravintolan ovat suunnitelleet lahtelaiset arkkitehti Esko Seppälä ja sisustustaiteilija Keijo Nurmi. Kadun tasolla olevassa kerroksessa on viher-

tävä-hirsiseinäinen 'kansanravintola' Ruukin pässi ja Pässibaari sekä kaksi kabinettia: Iso-Patruuna ja Pikku-Patruuna. Kabinetit on verhoiltu samettitapetilla ja kristallikruunut ja lampetit luovat tunnelmallista valoaan kullatuissa kehyksissä seinillä katseleviin Juantehtaan patruunoiden kuviin. Ravintolan alakerta on nimeltään Masuuni ja se on 'iltapaikka', kuten johtaja **Nykänen** asian ilmaisi. Masuunin seinät, matto ja kalusto ovat intiiminpunaisia ja katto yön sininen. Valaistuksen avulla korostetaan vielä tätä masuunin tuntua. Ravintolaan mahtuu kaikkiaan n. 170 henkeä. Pataruukin tunnelma pyritään luomaan sellaiseksi, että siellä jokainen viihtyy ja tuntee olonsa miellyttäväksi, sanoi johtaja Nykänen.

susa

Pallo-Peikot 25-vuotias

Kuusankosken vanhin palloilun erikoisseura Pallo-Peikot vietti 25-vuotisjuhliansa 10. 1. Voikkaan seuratalossa. Juhlapäivä aloitettiin kunnikäynnillä sankarihaudoilla ja edesmenneen puheenjohtajan haudalla. Iltapäivällä pidettiin seuratalossa juhlakokous, jonka puheenjohtajana toimi seuran puheenjohtaja, ins. Keijo Kaartinen. Kokouksen jälkeen alkoi 25-vuotisjuhla, jossa juhlapuheen piti Suomen Palloliiton päävalmentaja Olavi Laaksonen. Tilaisuudessa oli lisäksi runsaasti musiikkiesityksiä sekä pallottelu- ja voimisteluhjelmaa. Seuran historiikin esitti Teuvo Hellstén. Toiminnasta seuran hyväksyi Pallo-Peikot jakoivat lukuisille yhteisöille ja yksityisille henkilöille pöytästandaarin, mm. Kymin Osakeyhtiö oli saajien joukossa. Suomen Palloliiton myöntämän hopeisen ansiomerkin saivat Sakari Kossila ja Kalevi Laatu ja Kymenlaakson piirin hopeisen ansiomerkin Teuvo Turpeinen. Standaarien ja ansiomerkkien jaon suorittivat ins. Keijo Kaartinen ja rva Ulla Jankeri.

Juhliva seura sai vastaanottaa lukuisia onnitteluja. Yhtiömme puolesta Pallo-Peikkoja onnitteli yhtiön liikuntaneuvoja Raine Valleala.

Metalliteollisuuden ammattimiehiä valmistui jälleen Karkkilassa

Metalliteollisuuden ammattikoulun lukuvuoden päättäjäisiä vietettiin Karkkilassa 18. 12. Päästötodistuksen sai 32 ammattimiestä, joista oli viilajia 11, sorvaajia 7, sähköasentajia 5, hiojia 2, valimolaborantteja 2 sekä yksi levyseppä, hitsaaja, putkiasentaja, trukinasentaja ja koneenpiirtäjä. Kuvassa seuraavalla sivulla vastavalmistuneet ammattimiehet opettajineen.

Torvisoittokunnan johtaja Olavi Hartikainen työskentelee uudella kartonkikoneella päälappujen liimaajana

Liikuntaneuvoja Raine Valleala (oik.) onnitteli yhtiön puolesta Voikkaan Pallo-Peikkoja seuran täyttäessä 25 vuotta. Vas:lla johtaja Sakari Kossila ja seuran puheenjohtaja ins. Keijo Kaartinen.

Pikkujoulu Heinolassa

Heinolan ja Lahden tehtailla palvelleille yhtiön eläkeläisille järjestettiin ensimmäisen kerran joulujuhla 17. 12. tehtaan ruokalassa Heinolassa. Tuntia ennen juhlan alkua oli eläkeläisille järjestetty tilaisuus kiertokäyntiin tehtaalla, jossa heillä oli tilaisuus tavata entisiä työtovereitaan ja tutustua uusiin työnsä jatkajiin.

Joulujuhlissa isännöitsijä Rauno Renko mainitsi puheessaan mm., että nyt hyvään alkuun päässyttä yhteydenpitoa eläkeläisiin aiotaan tulevaisuudessa jatkaa. Tilaisuudessa oli myös Suomen Urheiluopiston liikunnanohjaajakurssin tyttöjen esittämää musiikki- ja tanssiohjelmaa. Juhlan päätteeksi pastori Arno Soini puhui jouluun liittyvistä asioista. Eläkeläisten puolesta esittivät Aili Poutanen ja Jalmari Jentala kiitokset yhtiölle. Juhlavieraille oli järjestetty ruokailu ja jokainen sai myös lahjapaketin.

Ensimmäisen kerran vietettiin Heinolan tehtaalla eläkeläisten joulujuhlaa (yllä). Tilaisuus sai lämpimän vastaanoton.

Yhtiö jakoi henkilö- kunnalleen 25-vuotis- ansiomerkkejä

10. 1. Tilaisuus alkoi Kuusankosken Työväen Soittajien musiikkiesityksellä, jonka jälkeen Sirpa Joutjärvi esitti lausuntaa. Puheen ansiomerkkien saajille piti selluloosateollisuuden isännöitsijä Erkki Laasonen mainiten mm. seuraavaa:

— Yhtiössämme ovat leimaa antavina pitkäaikaiset palvelussuhteet. Vuosien 1969—1970 vaiheessa oli sellaisia henkilöitä, joiden työsuhte oli kestänyt 20—39 vuotta 28 prosenttia ja yli 40 vuotta palvelleita oli kolme sadasta. Kuusankoskella vastaavat luvut ovat 30 ja 4. Ansiomerkkejä saaneiden lukumäärät ovat myös kunnioitettavan suuria: hopeisen 25-vuotisansiomerkin on saanut 4 765 henkilöä, joista Kuusankoskella 2 564. Kultaisen 40-vuotisansiomerkin saajia on 473, heistä Kuusankoskella 298. 50-vuotisansiomerkin saaneita on 181 henkilöä ja heistä on 76 kuusankoskelaisia.

— Vaikkakaan ei liene oikein jakaa maailmaa ja elämää yleensä kahteen

Isännöitsijä Erkki Laasonen (oik.) piti Koskelassa puheen ansiomerkkien saajille. Kuvassa hän kiittää 25-vuotisesta palveluksesta Hemming Lehtistä Kymin selluloosatehtaalta. Taustalla Hemmo Kinnari Kuusanniemen selluloosatehtaalta.

Rva Gerda Westerlund kiinnitti merkin rva Helvi Forsellin rintaan ja johtaja Olof Westerlund ojensi hänelle kunniakirjan

Loppiaisen tienoilla pidetyissä ansiomerkkien jakotilaisuuksissa sai yhtiön 25-vuotisansiomerkin yhteensä 137 yhtiöläistä. Kuusankoskella oli ansiomerkkinsaajia 117, Hallassa 10, Juankoskella 7 ja Salossa. 3. Karkkilassa ansiomerkit jaettiin viime vuoden puolella tehtaan 150-vuotisjuhlien yhteydessä.

KUUSANKOSKI

Ansiomerkkien jakotilaisuus yhtiön päätehtailla järjestettiin Koskelassa

vastakohtaiseen osaan, mustaan ja valkoiseen, hyvään ja pahaan tai kauniiseen ja rumaan, koska näiden rajat eri olosuhteissa voivat paljonkin vaihdella, kuuluvat käsitteet uskollisuus, pitkämielisyytys ja velvollisuudentunto joka tapauksessa parempaan ominaisuusryhmään. Te, arvoisat ansiomerkkien saajat, olette viettäneet nuoruutenne sodan vaikeina aikoina, monet rintamalla. Mahdollisesti nuo kokemukset ovat olleet auttamassa teitä toteuttamaan mai-

nittuja ominaisuuksia myöhemmässä elämässänne. Näillä ominaisuuksilla saadaan aikaan jotain, millä pystytetään ja pidetään pystyssä. Uskollista henkilökuntaansa on Kymin Osakeyhtiön kiittäminen eteenpäin menostaan. Työssään uskollinen ja velvollisuudentuntoinen on myös hyödyksi yhteiskunnalle niin lähellä kuin laajemmaltikin.

— Näin vuoden vaihteessa on syytä heittää silmäys sekä taakse että tulevaisuuteen, tehdä jonkinlaista tilannearviointia. Kuluneena vuonna vallitsi suuressa osassa teollistunutta maailmaa hyvät suhdanteet USA:n tehdessä tosin poikkeuksen. Suomessa on puhallellut myötäinen tuotannon noustessa hieman enemmän kuin läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin. Rahanarvon säilyttämisessä Suomi on — kiitos vakauttamisen — maailman maiden kärkipäässä. Näin on saatu reaalianansion nousu, joka on suuruusluokkaa 7 %, suurempi kuin minään kymmenenä viimeisenä vuonna. Työttömyysaste on pienentynyt jatkuvasti: joulukuussa 1968 se oli n. 4 %, vuotta myöhemmin 2,5 % ja 1970:n lopussa ilmeisesti jää alle 2 %:n. Alkaneena vuonna näyttää

saavutettavan hyvä tulos — edellyttäen, että rattaat ovat pyörimässä — joskin nousu hidastunee jonkin verran.

Isännöitsijä Laasonen selosti myös yhtiön uudistus- ja laajennusohjelmaa ja kiitti lopuksi ansiomerkkiensaajia siitä suuriarvoisesta työstä, jota he ovat 25 vuoden aikana suorittaneet.

Arvokkaassa juhlatilaisuudessa esiintyivät myös Seppo ja Simo Rautasuon sekä Antero ja Lauri Laasonen muodostama Nuorisokvartetti. Laulua esitti Cantio-kvartetti, johon kuuluvat Arvo Kuorikoski, Tapani Rautasuo, Rafael Repo ja Erkki Laasonen. Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Kansalaismarssiin Kuusankosken Työväen Soittajain säestyksellä. Heitä johti kapellimestari Pentti Huuhko.

Ansiomerkkien jaon suorittivat johtajat Olof Westerlund ja Botho Estlander sekä isännöitsijät Erkki Laasonen, Krister Brommels ja Allan Aalto rouvineen.

Ansiomerkkin saivat seuraavat henkilöt: Tuovi Hokkanen, Valma Horsma, Kalevi Huotari, Jorma Härmävaara, Martti Kihlström, Saimi Koste, Taimi Laitinen, Holger Lehtonen, Erkki Leipola, Jalmary Nikula, Erkki Nyman, Torsten Oljemark, Elvi Pasi, Meeri Pekkanen, Sirkka Pulkka, Eino Saarenpää, Tauno Skarin, Tulle Solio, Olavi Suleva ja Kalevi Vaalasalo Kymin paperitehtaalta; Pentti Antila, Erkki Aranko, Mauri Kollanus ja Reino Nenonen Kymin paperitehtaan kunnossapitoryhmästä; Veera Aalto, Maire Alanko, Aino

Hasu, Sirkka Kauppi, Tauno Kyykkä ja Aune Lustig Voikkaan paperitehtaalta; Antti Mäkelä, Veikko Niemelä, Reino Pankka, Pentti Savinen, Alpo Syd ja Kaiju Tolppala Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä; Niilo Alatalo, Paavo Kontkanen ja Arttur Parvinen Voikkaan puuhiomolta; Heikki Jokela Sammosta; Rauni Kiminki, Hemming Lehtinen, Kalle Luukkonen ja Kaino Salo Kymin sulfiittiselluloosatehtaalta; Osmo Laaksonen, Allan Lyytikäinen, Pentti Sirparanta ja Veikko Tuukkanen Kymin sulfiittiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä; Kaarlo Laine Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaalta; Hemmo Kinnari, Pentti Sularanta ja Vilho Taavitsainen Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä; Esko Inkeroinen, Pentti Ruusunen ja Heikki Käpä kemian tehtaalta; Ahti Virtanen kemian tehtaan kunnossapitoryhmästä; Aimo Kivinen, Eino Korpelainen, Teuvo Salonen, Jaakko Suojanen ja Niilo Ääpäälä metallikorjaamosta; Bruno Nieminen työnsuunnittelukeskuksesta; Armas Kurvinen sähkökorjaamosta; Veikko Aronen, Vilho Björn, Jouko Heikkilä, Paavo Hohteri, Kalervo Kanerva, Erkki Kääriäinen, Petter Laukkanen, Eino Malinen, Pentti Nieminen, Eero Ojonen, Matias Outinen, Jorma Penttilä, Armas Rytteri, Muisto Tiihonen, Eeva Vainio, Bruno Virtanen, Paavo Virtanen ja Elvi Åkerblom rakennusosastolta; Erkki Aalto, Edvin Eerola, Aune Huuhko, Pentti Käpä, Arvo Lindholm, Eino Mäkelä,

Toivo Saarimäki, Jenny Sipilä, Alpo Starck, Erkki Tuominen, Olavi Vainio ja Sulo Ylätalo kuljetusosastolta; Edwin Helkala, Irma Lehtola ja Siiri Saarinen kiinteistöosastolta; Aarne Saarinen voimaosastolta; Alpo Jokela ja Aarno Nora Kymin höyryosastolta; Heimo Toivonen Voikkaan höyryosastolta; Leo Hämäläinen, Vilho Rantala ja Toivo Äikäs Haukasuon turvetyömaalta; Mauri Laatonen ja Ragnar Reho varastosta; Toini Iivainen sosiaaliosastolta; Harry Varhoma työturvallisuusosastolta; Aino Kokkonen ammattikoulusta; Erkki Viljakainen suunnitteluosastolta; Erik Holm osto-osastolta; Helvi Forsell työvoimaosastolta; Curt Block, Leo Koponen, Veikko Mertanen, Viljo Pirinen ja Jonni Tiainen metsäosastolta.

HALLA

Seuratalossa pidetyssä juhlatilaisuudessa ojennettiin kymmenelle hallalaiselle yhtiön 25-vuotisansiomerkki. Isännöitsijä Börje Carlson kiitti puheessaan kunniavieraita yhtiön hyväksi tehdystä arvokkaasta työstä ja jakoi ansiomerkit rva Inga Carlsonin avustamana seuraaville henkilöille: Mirjam Ahde, Anne Eriksson, Vieno Flink, Hilikka Hietala,

Koskelassa jaettiin ansiomerkit 117:lle Kuusankoskella, Haukkasuolla ja metsäosastolla työskentelevälle henkilölle

Helena Häggblom, Sirkka Niemelä, Erkki Pihlaja, Eino Suokas, Lise Tilli ja Erik Torstensson. Kahvitarjoilun aikana vieraita viihdytti Kotkan Laulumiesten kvartetti osastopäällikkö Osmo Markkasen johdolla.

SALO

Loppiaisena oli tehtaan näyttelyhuoneessa järjestetty kahvitilaisuus, jolloin 25-vuotisansiomerkit ojennettiin Toini Harjulle, Eine Kotamäelle ja Yrjö Salolle. Isännöitsijä Teppo Heino rouvineen suoritti merkkien jaon ja kiitti pitkäaikaisesti yhtiötä palvelleita työntekijöitä. Tilaisuudessa olivat läsnä myös käyttöpäällikkö Olavi Helin, konttoripäällikkö Laila Kuusinen, pääluottamusmies Aatos Sinivaara ja maisteri Roger Holmberg.

Kymintehtaalaisia ansiomerkkien jakotilaisuudessa vas:lta Armas Kurvinen, Eino Korpelainen, Aimo Kivinen, Alpo Jokela, Toini Iivanainen, Aune Huuhko, Edvin Helkala, Jouko Heikkilä ja Edvin Eerola

JUANKOSKI

Juantehtaalla jaettiin 25-vuotisansiomerkit seitsemälle yhtiöläiselle loppiaisena järjestetyssä juhlatilaisuudessa. Isännöitsijä L. Timgren kertoi puheessaan ansiomerkinsaaajille tehtaan uudistuksesta mm. seuraavaa:

Rva Inga Carlson kiinnittämässä ansiomerkkiä Erkki Pihlajan rintaan. Oik:lla isännöitsijä Börje Carlson.

Hallalaisia 25 vuotta yhtiötä palvelleita istumassa vas:lta Mirjam Ahde, Anne Eriksson, Helena Häggblom ja Sirkka Niemelä, seisomassa Hilikka Hietala, Lise Tilli, Erik Torstensson, Vieno Flink, Erkki Pihlaja ja Eino Suokas

— Alkuperäistä tehtaan uudistamis-suunnitelmaa jouduttiin laajentamaan niin, että tämä alkuaan 8 milj. markan uudistusinvestointi kohosi yli 15 milj. markan suuruiseksi. Uusitun tehtaan teknillinen valmius on nyt saavutettu, mutta edessä ovat vielä tärkeät tehtävät. On kehitettävä tehtaan tuotteeksi uusi laatu ja pyrittävä pitämään se mahdollisimman korkealla. Uudelle tuotteelle on myös hankittava ostajat. Niin ikään tehtaan väki oli koulutet-

Isännöitsijä Teppo Heino (oik.) ojensi Salossa ansiomerkit Eine Kotamäelle (vas.), Toini Harjulle ja Yrjö Salolle

Juantehtaalla sai seitsemän yhtiöläistä 25-vuotisansiomerkin. Kuvassa vas:ltä Tauno O. Parviainen, Alvi Vinni, Kirsti Parviainen, Erkki Karppinen, Sulo Neuvonen ja Tauno F. Parviainen. Kuvasta puuttuu Irja Malmivuori.

tava uuteen tuotantoon ja tuotannon on oltava kannattavaa. Näiden edellytysten saavuttamisen on tapahduttava samanaikaisesti, joten jokaiselle palveluksessa olevalle on asetettu korkeat tavoitteet. Kun tavoitteet saavutetaan, tehdas kykenee turvaamaan työntekijöilleen ja koko paikkakunnalle jatkuvan toimeentulon.

Isännöitsijä Timgren kiitti sydämellisesti ansiomerkin saajia Juantehtaan hyväksi tehdystä työstä ja uskollisesta palveluksesta ja jakoi sen jälkeen rva Annele Timgrenin avustamana ansiomerkit seuraaville: Erkki Karppinen, Irja Malmivuori, Sulo Neuvonen, Kirsti Parviainen, Tauno F. Parviainen, Tauno O. Parviainen ja Alvi Vinni.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKI

NIILLO HAMARI

teknikko kemian teollisuuden kunnosapitoryhmästä tuli 22. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän tuli 1928 yhtiön palvelukseen piirtäjäoppilaaksi Voikkaan selluloosatehtaalle. Valmistuttuaan teknikoksi hän tuli karbiditehtaalle 1944 vuoromestarin tehtäviin. Tehtaan lopetettua toimintansa hän siirtyi 1969 suunnittelijaksi nykyiselle työosastolleen. Voikkaan klubilla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin isännöitsijä Krister Brommelsin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

Niillo Hamari

Merkipäiviä

PÄÄKONTTORI

KAARLO KIVELÄ

piirityönjohtaja täyttää 60 vuotta 7. 4. Taavetissa. Hän tuli yhtiön metsäosaston palvelukseen työnjohtajaksi Miehikälän silloisen Kymin eteläisen hoitoalueen Taavetin piiriin tehtävänään puutavaran osto ja ulosotto. Kun yhdistetty Kymen hoitoalue perustettiin 1947, hän siirtyi Luumäen Nokkalaan toimien edelleen Taavetin piirissä. Hän huolehti myös yhtiön omien metsien hoidosta erityisesti Nokan suuressa metsäkompleksissa. Taavetin piirin piirityönjohtajaksi hänet nimitettiin 1950 tehtävänään Luumäen ja sen naapuri-

Kaarlo Kivelä

Viljo Toikka

Mikko Kahisaari

Olavi Vilenius

Lauri Paulanko

pitäjien yhtiön metsäalueiden valvonta. Alunperin hän on valmistunut maamieskoulusta maatalousalalle, mutta itseään kehittäen ja kokemuksiin hyväksi käyttäen hän on saavuttanut metsäalalla niin osto- kuin metsähoitomiehenäkin tunnustusta ansaitsevan pätevyyden. Hän on osallistunut metsäalan kilpailuihin ja voittanut mestaruuksia. Hän on ollut mukana Metsäalan Työnjohtajaliiton toiminnassa.

KUUSANKOSKI

VILJO PENTTILÄ

MP-trukkimies Kuusanniemen selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 27. 2. Hän on syntynyt Espoossa ja tuli 1926 yhtiön palvelukseen puutarhaan. Sen jälkeen hän on palvellut useilla työosastoilla. Voikkaan karbiditehtaalla hän oli 1948—1969 trukinkuljettajana ja sulattajan tehtävissä. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon omakotitalon hoito ja tietokirjallisuus.

ILMARI SIHVOLA

levyseppä metallikorjaamosta täyttää 60 vuotta 11. 3.

VILJO TOIKKA

työnjohtaja Voikkaan puuhiomolta täyttää 60 vuotta 13. 3. Hän on syntynyt Sippolassa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotyöosastolle 1927. Tämän jälkeen hän työskenteli mm. Voikkaan talousosastolla, mistä siirtyi 1946 Voikkaan puuhiomolle. Mieluisia harrastuksia ovat kalastus sekä kesämökillä puuhaileminen.

MIKKO RYÖPPY

huoltomies Kymin selluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 13. 3. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen Kymin raitiotieosastolle 1927. Sen jälkeen hän työskenteli Kymin rakennusosastolla ja siir-

tyi 1938 apukeittäjäksi Kymin selluloosatehtaalle. Hänet nimitettiin nykyiseen toimeensa 1968.

MIKKO KAHISAARI

laitosmies kiinteistöosastolta täyttää 60 vuotta 6. 4. Hän on syntynyt Salmassa ja tuli 1946 yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotyöosastolle, josta siirtyi samana vuonna Voikkaan selluloosatehtaalle työskennellen siellä vuoteen 1954. Joulukuussa 1954 hän tuli kiinteistöosaston palvelukseen ja toimi lämmittäjänä ammattikoululla. Kymin saunan laitosmiehenä hän oli vuoteen 1969.

OLAVI VILENIUS

remminneuloja Kymin paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 23. 4. Hän on syntynyt litissä ja tuli yhtiön palvelukseen vinnsipojaksi Kuusankosken sahalle, josta siirtyi Kymin rakennusosastolle. Muutaman vuoden hän työskenteli eri rakennusliikkeissä, jonka jälkeen hän palasi yhtiömme palvelukseen asuinrakennusosastolle. Lastaajana hän on toiminut Kymin selluloosatehtaalla sekä Kymin paperitehtaalla. Nykyiseen ammattiinsa hänet nimitettiin 1957. Hän on toiminut Kuusankosken kauppalan luottamustehtävissä sekä saanut 10-vuotisansiomerkin. Kymintehtaan Työväenyhdistyksen johtokunnassa hän on ollut 10 vuoden ajan ja toiminut pääasiallisesti rahastonhoitajana. Hän on ollut puheenjohtajana työväenyhdistyksen talotoimikunnissa. Ammattiyhdistystoiminta on aina ollut lähellä hänen sydäntään, ja hän on toiminut luottamusmiestehtävissä useita vuosia.

OLAVI LÖYTTY

veturinkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 3. 3.

LAURI PAULANKO

betonimies hiomakivitehdas Sammosta täyttää 50 vuotta 7. 3. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli yhtiön palvelukseen 1940. V:sta 1948 lähtien hän on työskennellyt yhtäjaksoisesti Voikkaan selluloosatehtaalla, puuhiomossa ja rakennusosastolla. Hiomakivitehtaaseen nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1961. Vapaa-ajat kuluvat kuntoliikunnan ja television parissa.

TAPIO LEHTONEN

työnjohtaja kiinteistöosastolta täyttää 50 vuotta 8. 3.

MARTTI LASSILA

viilaaja metallikorjaamosta täyttää 50 vuotta 10. 3.

RISTO HASU

varavuoromies klooritehtaalta täyttää 50 vuotta 15. 3. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikkaan korjauspajalle 1937. Karbidin valajana hän toimi karbiditehtaan koko käynnissäoloajan ja sen lopetettua toimintansa hän siirtyi klooritehtaalle varavuuromieheksi. Innokas lenkkeily kuuluu hänen harrastuksiinsa.

ANTTI NOKELAINEN

sähköasentaja Voikkaan sähkökorjaamosta täyttää 50 vuotta 17. 3. Hän on syntynyt Jääskessä ja tuli 1959 Voikkaan sähkökorjaamon palvelukseen.

GRETA KÄÄRIÄINEN

siivooja rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 25. 3.

NIILO RAINIO

purkaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 3. 4.

KERTTU LINDHOLM

siivooja metallikorjaamosta täyttää 50 vuotta 17. 4.

Tapio Lehtonen

Risto Hasu

Tyne Järvinen

Helge Järvinen

HALLA

TYNE JÄRVINEN

kuormaaja sahalla täyttää 60 vuotta 3. 3. Hän on syntynyt Karttulassa ja tuli 1942 purunmättäjäksi ulkotyöosastolle. Yhtäjaksoisesti hän on palvellut v:sta 1955 lähtien kuormaajana sahalla.

SALO

HELGE JÄRVINEN

työnsuunnittelija työnsuunnitteluosastolta täyttää 50 vuotta 23. 3. Hän on syntynyt Salossa ja tuli yhtiön palvelukseen 1937 nuoremaksi asettajaksi konepajalle. Hän toimi saman osaston työnjohtajan tehtävissä 1954—1960 ja sen jälkeen nykyisessä ammatissaan. Vapaa-ajat kuluvat perheen parissa ja omakotitalon askareissa.

KARKKILA

LAURI HEINO

SG-raudan valmistaja sulatosta täyttää 60 vuotta 28. 2. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1952 toimien aluksi raudan laskeijana vanhassa sulatossa sekä sen jälkeen panostajana kupoliuunisulatossa ennen nykyistä ammattiaan.

ELIS ENGSTRÖM

kaavaushiekan valmistaja täyttää 60 vuotta 5. 3. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1954. Sitä ennen hän toimi seppänä, uunimiehenä ja kaavaajana eri teollisuuslaitoksissa. Karkkilan tehtaalla hän toimi ensin konekaavaajana ja sen jälkeen viimeiset seitsemän vuotta hiekanvalmistajana. Vapaa-aikojansa hän kuluttaa mieluiten veikkauksen ja shakkipelin parissa.

IRJA NORDMAN

siivooja täyttää 60 vuotta 11. 3. Hän tuli yhtiön palvelukseen rakennusosastolle 1952. Myöhemmin hän siirtyi emaliosastolle ja sieltä valimon eri osastoille siivoojaksi. Hän on osallistunut Kaatuneiden Omaisten Karkkilan osaston toimintaan mm. yhdistyksen puheenjohtajana.

TARMO SYRJÄNPÄÄ

työnjohtaja ammevalimosta täyttää 60 vuotta 15. 3. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1953 ja on toiminut työnjohtajana valimon eri osastoilla. Aikaisemmin hän työskenteli konekaavaajana mm. Ruotsissa neljä vuotta.

TOIMI VUOKKO

rakennusmestari, rakennusosaston päällikkö täyttää 60 vuotta 27. 3. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1946. Sitä ennen hän työskenteli VR:n rautatierakennuksilla 1933—1938, Viipurissa uudisrakennuksilla 1938—1939 ja KK:n rakennusosastolla 1940—1946. Hänen tehtäviinsä rakennusosaston päällikkönä kuuluvat tehdasrakennusten sekä asuntojen rakennus- ja korjaustöiden järjestäminen. Hän on Karkkilassa kuulunut kansakoulun johtokuntaan, palolautakuntaan sekä kansakoulun rakennuslautakuntaan. Hän on osallistunut Hyvinkään rakennusmestariyhdistyksen, Karkkilan reserviupseeriyhdistyksen sekä Teknillisen Kerhon toimintaan. Vapaa-ajan harrastuksistaan hän asettaa kalastuksen etusijalle. Hän osallistui talvi- ja jatkosotaan taistelujoukoissa ja on sotilasarvoltaan yliluutnantti.

OTTO VEHMANEN

käsinkaavaaja täyttää 60 vuotta 10. 4. Hän on ollut yhtiön palveluksessa v:sta 1933 lähtien eri osastoilla ja nykyisin käsikaavaamossa.

Irja Nordman

Tarmo Syrjänpää

Toimi Vuokko

Otto Vehmanen

Leo Savolainen

LEO SAVOLAINEN

liikuntaneuvoja täyttää 50 vuotta 5. 4. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1954 ja on toiminut siitä lähtien Karkkilan tehtaan liikuntaneuvojana ja metalliteollisuuden ammattikoulun liikunnan opettajana. Hän on suorittanut lukuisia nuoriso- ja liikuntatyöhön liittyviä kursseja sekä käynyt opintomatkoiilla useissa Euroopan maissa. Hän on tehnyt elämäntyönsä liikunnan parissa ja on itse harrastanut urheilua pääalajeinaan hiihto, jalkapallo ja yleisurheilu. Urheilun hyväksi hän on toiminut mm. Popiniemen Ponnistuksen sihteerinä ja poikatoiminnan ohjaajana, Luumäen Poikien seuravalmentajana sekä nuorison henkisen työn ohjaajana, SVUL:n Viipurin piirin yleisurheiluvalmentajana, Savilahden Urheilijain toiminnanjohtajana, SVUL:n ja Hiihtoliiton Suur-Savon piirin piirivalmentajana sekä lisäksi tuomarikouluttajana, Karkkilan Pallokerhon jalkapallovalmentajana, Hiihtoliiton Uudenmaan piirivalmentajana ja SUL:n Uudenmaan piirivalmentajana 1963—1969, Suomen Liikunnanohjaajien hallituksen jäsenenä 1964—1968 ja Suomen Ladun hallituksen jäsenenä vuodesta 1966. Latu- ja kuntourheilutyön hyväksi hän on toiminut mm. Mikkelin

Tuure Rautajärvi

Ulla Rehtijärvi

Ladun perustajana ja puheenjohtajana, Karkkilan Ladun perustajana ja puheenjohtajana v:sta 1954 lähtien ja Uudenmaan piirin kuntourheilujaoston jäsenenä 1964—1967. Hän toimi aikoinaan myös Luumäen kirkonkylän varhaisnuorison liikunnanopettajana, keskkoulun liikunnan ja harjoitusaineiden opettajana sekä Mikkelin maalaiskunnan liikunnan ja nuorisotyön ohjaajana. Hän on toiminut myös Karkkilan kauppalan urheilun ja nuorisotyölautakunnan sihteerinä 1955—1958. Ansioistaan liikuntakasvatuksen ja urheilun saralla hänelle on myönnetty Suomen Ladun hopeinen plaketti, Suomen Hiihtoliiton pronssinen plaketti ja hopeinen ansiomerkki sekä Suomen Urheilun hopeinen ansiomerkki kullatuin ristein.

ULLA REHTIJÄRVI

palkanlaskija palkkakonttorista täyttää 50 vuotta 11. 4. Hän työskenteli lähetyssosastolla 1936—1951. Uudelleen hän tuli yhtiön palvelukseen palkkakonttoriin 1965.

TOIVO LAINE

keernantekijä täyttää 50 vuotta 13. 4. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1949 ja oli aluksi maatalous- ja metsätöissä. Sen jälkeen hän oli levyradiaattoriosastolla, josta siirtyi nykyiseen tehtäväänsä valmistamaan keernoja käsikaavaimoon. Hän osallistuu työväen järjestötoimintaan ja kuuluu Karkkilan Vapaa-ajattelijoihin. Lisäksi vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu opiskelu työväenopistossa.

TUURE RAUTAJÄRVI

varastonhoitaja ostovarastolta täyttää 50 vuotta 14. 4. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1935 ja työskenteli lähetyssosastolla vuoteen 1967, jolloin siirtyi ostovarastonhoitajaksi.

Hangon tehdas...

Jatkoa s:lta 17

tias työkaluasettaja Raimo Lampinen valittiin varsinaiseksi luottamusmieheksi. Varaluottamusmieheksi tuli valittua Christer Nordström, jolla on ikää vasta 21 vuotta.

Raimo Lampinen oli haastatteluhetkellä ollut luottamusmiehenä vasta muutaman viikon. Sinä aikana ei ollut vielä tullut suurempia pulmatilanteita. Metallimiesten lakkoäänestys oli pidetty ja siinä tehtaan työntekijöistä 98 prosenttia äänesti työtaistelun puolesta. Hangossa kokonaisprosentit olivat 58,5 työtaistelun puolesta ja 41,5 sitä vastaan.

Työntekijäin järjestäytyneisyyden kertoi Lampinen olevan tehtaalla 100-prosenttinen. Tehtaan piirissä toimii harrasteluterho, joka saa varoja limonaadiautomaatista. On toimikunta, jonka pitäisi huolehtia kerhon toiminnasta, mutta se on hiljaisena. Varoja toimintaan olisi. Lampinen toivoi, että työnjohto paneutuisi myös vapaa-ajan toimintaan.

Hangon metalliammattiosasto toimii vireästi. Talvella pidetään pilkkikilpailuja ja pelataan lentopalloa, kesällä tehdään virkistysmatkoja.

Luottamusmies toivoi vuorivillan eristäjien työpaikkoihin parannusta. Eristäjät joutuvat työskentelemään pölyn keskellä, koska vuorivillasta sellaista irtoaa. Tämä pöly pitäisi saada imetyksi pois. Omasta luottamustoimensa hoitamisesta Lampinen sanoi, että sitä vaikeuttaa kaksivuorotyö. Pitäisi olla mieluummin normaali vuorossa, jolloin näkisi päivittäin myös sekä aamu- että iltavuorolaiset ja nämä voisivat tulla esittämään asioitaan. Lampinen toivoi vielä urakkahinnoitteluun parannusta. Tässä esiintyvä sattumanvaraisuus, joka usein merkitsee alipalkattuja urakoita, on Lampisen mukaan omiaan lisäämään työntekijäin vaihtuvuutta.

Leo Rouhiainen

Nuoret yhtiöläiset...

Jatkoa s:lta 21

suinkaan ole tarkoituksenmukaista.

— Yhtiötä koskevaa kirjallista informaatiota on mielestäni paljonkin saatavilla. Kymi-Yhtymän eri numeroista saa nopeasti läpilyöntikokouksen mm. tuotanto-osastojen kehityksestä ja suurimpien koneyksiköiden ominaisuuksista. Mutta jos joutuisin antamaan arvosanan muusta tiedonvälityksestä, niin se olisi korkeintaan välttävä. Tietysti myös harjoittelijoita on kahdenlaisia: sellaisia, jotka ottavat itse asioista selvän ja sellaisia, jotka eivät välitä muusta kuin siitä, että saavat vaaditun harjoittelijan täyteen.

Ylioppilasmerkonomi *Eijariitta Siirén*, 22, työskentelee pääkonttorin telexissä. Hänen isänsä on yhtiön palveluksessa sekä lisäksi muutamia muita lähisukulaisia.

— Tulin viime syksynä yhtiöön ja olen koko ajan ollut tässä samassa työssä. Tämä on kuitenkin melko erilaista kuin mitä ennakoita osasin edes aavistaakaan. Joudun lähes kaikki päivät istumaan yksin pienessä huoneessani ja seuranani on vain kaksi kaukokirjoitinta ja puhelin. Tavallisesti ne ovat kaikki yhtä aikaa mykkänä ja pärähtävät sitten miltei yhtä aikaa myös ääneen.

— Taloon tullessani hieman ihmettelin, ettei tämän yhtiön toiminnasta sen enempää kuin muistakaan ominaispiirteistä puhuttu minulle yhtään mitään. Vieläkin tuntee olonsa hieman epävarmaksi, kun pitäisi nopeasti saada selville jokin yhtiötä koskeva asia tai vaikkapa vain löytää oikea henkilö. Luulisin, että tässä suhteessa voitaisiin helposti tehdä parannuksia.

Kaappimies *Raimo Toivonen*, 25, työskentelee Kymin sulfiittiselluloosatehtaalla. Hänen isänsä on myös yhtiön palveluksessa. Raimo Toivonen kertoi pyrkineensä päivätöihin, sillä hänen elimistössään on havaittu

häiriöitä vuorotyön aiheuttaman epäsäännöllisen elämänrytmin vuoksi. Hän toivoo vaihtoa myös siksi, että voisi useammin seurata paikkakunnan vilkasta urheiluelämää. Omakohtaisesti hän harrastaa hiihtoa ja Lapinretkeilyä.

— Kun kysytään miten saan tietoa yhtiötä koskevista asioista, niin voin vastata lyhyesti: Kymi-Yhtymästä ja Tiedotuslehdessä. Hieman erikoiselta tuntui sen vuoksi, että meille vuoden vaihteessa kerrottiin etukäteen sulfiittiselluloosan valmistuksen lopettamisesta, vaikka se tapahtuukin vasta joskus tulevaisuudessa. Tällaista tiedotustapaa ei ole ennen ollut. Minusta se oli oikea ratkaisu.

Lajittelija *Paula Sippula*, 22, tuli Kymin paperitehtaalte heti ammatikoulun suorittuaan. Hän on lajittelijana paperisalissa.

— Työ tuntuu melko kivalta. Salissa on mukavia työtovereita ja paperinkäsittely ei sinänsä ole liian raskasta. Joskus tahtoo olla vain liian lämmintä.

Vapaa-aikansa Paula Sippula viettää suurimmaksi osaksi toveripiirissä. Vuorotyö ei vaikuta suuriakaan hänen elämäänsä. Joskus täytyy joutakakin menoja peruuttaa, mutta sen kummempia haittoja työn epäsäännöllisyydestä ei ole. Nuorille työntekijöille hän toivoisi järjestettävän jotakin kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa.

— Jos olisi vaikka jonkinlaisia voimisteluiltoja, lähtisin kyllä mukaan. Lenkkeilystä ja sen sellaisesta en ainakaan vielä ole jaksanut innostua.

Lähtei *Anne Kiiveri*, 16, on työssä Voikkaan paperitehtaalla.

— Olisi tietysti mukavaa, jos saisin jäädä yhtiöön vielä senkin jälkeen, kun en enää ikäni puolesta kelpaa lähetiksi.

— Yleensä meillä menee täällä kaikkien kanssa oikein mukavasti, mutta sitä en ymmärrä miksi meiltä

Yli 200 uutta...

Jatkoa s:lta 5

asuntoa käsittävän kerrostalon Kunnanpellolle. Myös tähän rakennusyritykseen on anottu asuntohallituksen lainaa. Rakennusliike Lindroos & Typpö valmistelee osaketalon rakentamista Maunukselaan. Tästä talohankkeesta kaupala on varannut tilat 75-paikkaiselle lastentarhalle. Rakennusliike T. Potinkara Oy aloittaa tänä vuonna 6-kerroksisen osaketalon rakentamisen Kunnanpellolle äskettäin valmistuneen kolmen 6-kerroksisen talon ryhmään.

Mieluisa uutinen on Rakennusliike T. Potinkaran ja Kymin Osakeyhtiön yhteistyönä suunnittelema rivitaloryhmä Kirjakaupan ja Heinosen mäen väliselle alueelle. Suunnitelma käsittää 10 rivitaloa ja yhteensä 53 huoneistoa. Nämä ovat osakeasuntoja, jotka on suunniteltu siten, että osakkeenomistajilla on mahdollisuus hakea henkilökohtaisia aravalainoja. Sijainti on erinomainen ja useankokoiset asunnot tarjoavat valinnan mahdollisuuksia. Myös Voikkaalla on hankkeissa viisi huoneistoa käsittävä rivitalo. Sitä varten perustettu Asunto Oy Sikomäki on hakenut asuntolainaa asuntohallitukselta. Näihin osaketaloihin tulee kaikkiaan lähes 150 asuntoa, joten Kuusankosken asuntokantaan on parhaassa tapauksessa, kun otamme huomioon myös omakotitalojen rakentamisen, odotettavissa melkein 400 asunnon lisäys.

on kielletty housuasua, vaikka muille yhtiön palveluksessa oleville naisille se sallitaan. Äskettäin me kuitenkin yhteisestä päätöksestä aloimme käyttää housuasua, eikä toistaiseksi siitä olla vielä huomautettu.

Haastattelija *Eero Niimikoski*

